

Yksityisteiden valtionavustukset

Yksityisteiden valtionavustukset

Liikenneviraston ohjeita 29/2010

Kannen kuvat: Sakari Seppälä ja Olli Ylinen

Verkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)

ISSN-L 1798-663X

ISSN 1798-6648

ISBN 978-952-255-047-7

Liikennevirasto

PL 33

00521 HELSINKI

Puhelin 020 637 373

Vastaanottaja
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

Säädösperusta
Valtionavustuslaki 37 §
Laki Liikennevirastosta 2 § 1 mom 4 kohta

Korvaa
Yksityisteiden valtionavustukset, TIEH 2000011-v-09

Kohdistuvuus
ELY -keskukset, kunnat, tiekunnat

Voimassa
1.1.2011 -

Asiasanat
yksityistiet, valtionavustukset, kunnossapito, parantaminen

Yksityisteiden valtionavustukset

Yksityistielaki ja -asetus ovat keskeisimmät säädökset, jotka ohjaavat yksityisteiden valtionavustusten myöntämistä. Ohjeeseen on koottu myös muita tärkeimpiä säädöksiä, jotka valtionavustusta saavien tahojen on otettava toiminnassaan huomioon.

Ohjeessa käsitellään yksityisteiden valtionavustuskelpoisuutta sekä teiden parantamisen ja erityiskohteiden käytön ja kunnossapidon valtionavustuksia. Niihin liittyvät hakumenettelyt, hakemusten käsittelyyn, päätöksentekoon ja valtionavustusten maksamiseen liittyvät periaatteet ja käytännöt on käsitelty aikaisempia ohjeita yksityiskohtaisemmin.

Julkaisu toimii ohjeena niille henkilöille, jotka ELY -keskuksissa käsittelevät yksityistielain mukaisia valtionavustusasioita. Tiekuunnille ja kunnille se antaa neuvoja ja ohjeita ELY -keskusten menettelytavoista yksityisteiden valtionavustusasioissa.

Ohje julkaistaan toistaiseksi vain verkkojulkaisuna.

Pääjohtaja

Juhani Tervala

Ylijohtaja

Tapani Määttä

LISÄTIETOJA
Jukka Lyytinen
Keski-Suomen ELY-keskus
puh. 040 529 9589
ja
Oili Kataja
Liikennevirasto
puh. 020 637 3539

Esipuhe

Yksityistien tieosakkaiden on pidettävä tie tarkoitustaan vastaavassa eli lähinnä tieosakkaiden liikenteen edellyttämässä kunnossa. Tieosakkaat päättävät itse myös tien kunnossapitotasosta.

Suurempi perusparannushanke tai ison sillan uusiminen on tieosakkaille usein taloudellisesti erittäin suuri rasitus. Tiellä saattaa lisäksi olla liikenteellistä merkitystä muillekin kuin tieosakkaille.

Parantamishankkeiden toteuttamiseen voidaan myöntää harkinnanvaraista valtionavustusta. Sitä haetaan ELY-keskukselta.

Avustuksen myöntämisessä noudatetaan valtionavustuslakia ja yksityistielakia. ELY-keskuksen harkinnassa on avustettavien kohteiden valinta ja avustuksen suuruus.

Yksityistielossien ja jääteiden kunnossapitokustannuksiin myönnetään vuosittaista valtionavustusta.

Tähän julkaisuun on koottu tärkeimmät ohjeet valtionavustuksien hakemisesta ja myöntämisestä. Ohjejulkaisun laatineeseen työryhmään ovat kuuluneet puheenjohtajana Jukka Lyytinen Keski-Suomen ELY -keskuksesta sekä jäseninä Oili Kataja Liikennevirastosta, Kai Paavola ja Tiina Murtola Keski-Suomen ELY-keskuksesta, Jukka Tamminen Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta, Kari Uutela Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta ja Johanna Vehkala Pirkanmaan ELY-keskuksesta.

Lisäksi useat Liikenneviraston ja ELY-keskusten asiantuntijat ovat osallistuneet julkaisun laatimiseen työn eri vaiheissa. Työryhmän konsulttina on toiminut Esko Hämäläinen Suomen Yksityistiepalvelu Oy:stä.

Helsinki, joulukuu 2010

Liikennevirasto

Sisällysluettelo

ASIAHAKEMISTO	8
1 VALTIONAVUSTUSTOIMINTAAN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ	11
1.1 Yksityistielaki ja -asetus.....	11
1.2 Valtionavustuslaki	13
1.3 Hallintolaki.....	14
1.4 Julkisuuslaki ja henkilötietolaki	14
1.5 Muut säännökset.....	15
2 TIEN VALTIONAVUSTUSKELPOISUUS.....	16
2.1 Valtionavustuskelpoisuuden ehdot	16
2.2 Liikenteellisesti merkittävät tiet	17
2.3 Pysyvän asutuksen pääsytiät.....	21
2.4 Puutavarakuljetusten kannalta merkittävien teiden avustuskelpoisuus.....	23
3 VALTIONAVUSTUSKELPOISUUDEN SELVITTÄMINEN.....	26
3.1 Avustuskelpoisuushakemus	26
3.2 Avustuskelpoisuuden maastotarkastus.....	27
3.3 Avustuskelpoisuuspäätös	27
3.4 Tien kunnossapitoluokka	28
3.5 Muutoksenhaku.....	29
4 AVUSTETTAVAT PARANTAMISHANKKEET	30
4.1 Yleistä	30
4.2 Ensisijaisesti avustettavat hankkeet.....	31
4.3 Muut avustettavat hankkeet	31
4.4 Avustettavat puuhuoltohankkeet.....	32
4.5 Parantamishankkeiden yhteydessä tehtävät muut työt	32
4.5.1 Kunnossapitoluonteisten töiden avustaminen	33
4.5.2 Tielinjan siirtämisen avustaminen	33
4.5.3 Päälystämisen avustaminen.....	33
4.5.4 Tievalaistuksen avustaminen.....	34
4.5.5 Kaapelit, pylvää ja johdot	34
4.5.6 Maanteiden yksityistiejärjestelyt ja yksityistien muuttaminen maantiekseksi	34
5 PARANTAMISHANKKEIDEN AVUSTUSMENETTELY.....	36
5.1 Avustuksen hakeminen.....	36
5.2 Valtionavustuspäätös	37
5.3 Avustuksen suuruus	39
5.4 Avustuksen maksaminen.....	39
5.5 Muutoksenhaku.....	41
6 TIEN PARANTAMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN.....	42
6.1 Yleistä	42
6.1.1 Luvat ja lausunnot	42
6.1.2 Yksityistietoimitus ja maanomistajien suostumukset	43
6.1.3 Suunnitelmapakartat	43
6.2 Hankkeiden tekninen suunnittelu ja mitoitus	44

6.2.1	Ojien ja rumpujen mitoitus.....	45
6.3	Hyväksyttävät kustannukset, kustannusarvio ja työselitys.....	46
6.3.1	Suunnittelu-, kilpailuttamis- ja valvontakustannukset.....	46
6.3.2	Muut kulut.....	46
6.3.3	Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehty työ.....	47
7	SILTAHANKKEEN SUUNNITTELUN ERITYISPIIRTEET	49
7.1	Yleistä	49
7.2	Alustava suunnittelu.....	50
7.3	Rakennussuunnitelma	50
7.4	Kustannusarvio ja työselitys	51
7.5	Suunnitelman kokoaminen ja hyväksyttäminen.....	51
8	PARANTAMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN	53
8.1	Yleistä	53
8.2	Kilpailuttaminen	53
8.3	Tarjouspyynnöt ja urakkasopimukset.....	55
8.4	Valvonta	56
8.4.1	Tiekunnan valvojan tehtävät.....	56
8.5	Siltahankkeiden toteuttaminen	57
9	ERITYISKOHTEIDEN KÄYTÖN JA KUNNOSSAPIDON AVUSTAMINEN	58
9.1	Yleistä	58
9.2	Lauttapaikan ja jäätien valtionavustuskelpoisuus.....	58
9.3	Avustuksen suuruus.....	60
9.4	Hyväksyttävät kustannukset	60
9.5	Avustuksen maksaminen	62
LIITTEET		
Liite 1	Yksityistien parantamishankkeen suoritepohjainen kustannusarvio	
Liite 2	Kustannusarvioesimerkki	
Liite 3	Yksityinen tiekunta urakan kilpailuttajana	
Liite 4	Yksityistielain ja -asetuksen valtionavustuksia koskevat säännökset	

Asiahakemisto

Arvonlisävero	37,39,40,46,48,55,61
Asemakaava-alue	16,17,28
Aukkolausunto	37,42
Autolla-ajokelpoisuus	16,23,58
Avustuksen maksaminen	12,36,39,49,53,62
Avustuksen suuruus	28,38,39,60
Ennakko	62
Hakemus	11,14,16,26,27,28,36,41,46,49,58
Hallintokustannukset	47,61,61
Hallintolaki	11,14
Hankintalaki	11,15,53
Henkilötietolaki	11,15
Johdot	34
Julkiisuuslaki	11,14
Jäätie	16,58-62
Kaapelit	34,56
Kantavuuden parantaminen	30,31,32,33,45
Kantavuusmittaukset	42,45,46
Kartat	27,37,43
Kelirikkokorjaukset	31,39
Kemera	32
Kilpailuttaminen	46,53,54,55,56,57
Kirjanpito	40,47,61
Kiviainekset	41,54,57
Kohtaamispaikat	44,51
Kokonaisurakka	53,55
Kuivatusjärjestelmän parantaminen	30,31,33,45
Kunnanavustus	37,61
Kunnan sopimustiet	12,40
Kunnossapitoavustus	12,28,32,58
Kunnossapitoluokka	11,27,28
Kunnossapitotyöt	28,33,45,60
Kustannusarvio	37,38,39,41,42,43,46,47,49,50,51,55,56,62
Kynnysarvot	54
Kääntöpaikat	44
Lauttapaikka	31,32,58-63
Leveys	44,51
Liikennemerkkit	12,20,45,54
Liikenneturvallisuus	20,30,31,32,33
Liikenteellinen merkitys	16,17-19,20,21,30,58,60
Liikenteen kieltäminen	12
Liittymä	31,33,34,43,44,45
Liittymälupa	43,44
Lopputarkastus	40
Lossi	12,32,58-63
Läpikulkutie	17-19,22
Maanomistajien suostumukset	37,43
Maastokäynti	14,26,27,36,37

Maastotarkastus	14,27,36,37
Maisematyöluja.....	43
Maksatus	39-40,41,48,58
Metsätie	16,22,24-25,44
Muutoksenhaku.....	11,12,14,29,41,55
Neuvonta	14,26,27,36,37
Näkemät	44
Oikaisuvaatimus	14,26,27,29,36,40,41,55
Ojat.....	31,33,45
Oma työ	37,40,46,47,48,53,61
Osaurakka	53,54
Pituuskaltevuus.....	42,44,45
Pohjatutkimukset.....	33,45,46,50
Poikkileikkaus.....	42
Purettava silta	58,60,61,62
Putkisilta	31,39,49,51
Puutavarakuljetukset	16,23-25,27,28,30,32,39,45,51
Pylväät	34
Pysyvä asutus	16-19,21-23,25,27,28,30,37,43,58,59,60
Päällystäminen.....	30, 33-34
Pääsytie	16,17-18,21-23,30,44,58-60
Päätös	11-16,26,27-28,29,36,37-41,53-55,57,58
Rummut.....	31,33,37,39,41,42,45,47,49,51
Sillansuunnittelu	49-52
Sillantarkastus	49
Sillan uusiminen	31,49
Suunnittelu	26,31,32,36,37,42-45,46,47
Suunnittelukustannukset.....	26,46
Suunnitelmaselostus	42,50
Suunnittelusopimus.....	46,50
Talkootyöt	47,61,62
Tarjouskilpailun ratkaiseminen	55
Tarjouspyyntö.....	53
Tasoristeys.....	44
Tavarahankinnat	54
Tiealue	34,43
Tien siirtäminen.....	33,34,43,45
Tievalaistus.....	30,34
Tieyksiköinti	17,18,19,33,46-47
Toimenpidelupa	43,49
Tosite	39,40,48,61,62
Tulvavauriot.....	31
Työn vastaanotto	57
Työselitys	37,42,46,51,55
Urakkasopimus.....	55,56
Urakoitsija	48,55,56,57
Valitus	14,26,29,36,41,53
Valtionavustuskelpoisuus	11,12,14,16-25,26-29,36,39,58-60
Valtionavustuslaki	11,13,30
Valvonta.....	12,13,41,42,46,47,53,56-57
Valvontakustannukset	46

Vastikkeetta tehty työ	40,47-48,61-62
Vesilain mukaiset luvat.....	42,49
Viranomaisluvut ja -lausunnot	33,42,43,49
Yksityistietoimitus.....	23,32,33,43
Ympäristöluvut	37,42,43,49

1 Valtionavustustoimintaan liittyvä lainsäädäntö

Tässä luvussa esitellään yksityisteiden valtionavustustoimintaan liittyvä lainsäädäntö. ELY-keskukset perustavat avustustoimintansa näihin säädöksiin. Avustusta hakevan ja saavan tiekunnan on noudatettava näitä säädöksiä.

Yksityisteiden valtionavustustoimintaa säätelevät useiden lakien ja asetusten säännökset. Valtionavustukset perustuvat erityisesti seuraaviin säädöksiin:

- laki yksityisistä teistä 358/1962, yksityistielaki, YksTL
- asetus yksityisistä teistä 1267/2000, yksityistieasetus, YksTA
- valtionavustuslaki 688/2001, VAL

Keskeistä lainsäädäntöä valtionavustustoiminnassa yleensä sekä erityisesti avustettavien parantamishankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa ovat lisäksi mm.

- hallintolaki 434/2003, HaL
- laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999, julkisuuslaki, JulkL
- henkilötietolaki 523/1999, HeTiL
- laki julkisista hankinnoista 348/2007, hankintalaki, JulkHankL
- maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, MRL
- vesilaki 264/1961, VL
- ympäristönsuojelulaki 86/2000, YSL

Tässä ohjeessa jäljempänä käytettävät vakiintuneet säädösnimikkeet ja lyhenteet on esitetty yllä kunkin säädöksen jälkeen.

Yksityisteiden valtionavustustoiminta perustuu edellä mainittujen säädösten ohella tähän ohjeeseen.

1.1 Yksityistielaki ja -asetus

Valtionavustuksen yleisistä perusteista säädetään yksityistielaisissa. Valtionavustus-säännökset ja niiden keskeinen sisältö ovat:

– valtionavustusperusteet	YksTL 93 §
– valtionavustuksen enimmäismäärä	YksTL 93a §
– valtionavustuksen lakkauttaminen	YksTL 93b §
– valtionavustuksesta päättäminen	YksTL 97 §
– muutoksenhaku valtionavustuspäätökseen	YksTL 98a §

Yksityisteiden valtionavustuskelpoisuudesta, valtionavustuksen hakemisesta ja avustusjärjestelmän yksityiskohdista säädetään yksityistieasetuksessa. Valtionavustus-säännökset ja niiden keskeinen sisältö ovat:

– valtionavustuskelpoisuus	YksTA 8 §
– valtionavustushakemus	YksTA 9 §
– valtionavustuspäätös	YksTA 10 §
– valtionavustuspäätöksen muuttaminen	YksTA 11 §
– teiden kunnossapitoluokitus	YksTA 12 §
– laskennalliset kunnossapitokustannukset	YksTA 13 §

– erityiskohteiden kustannukset	YksTA 14 §
– valtionavustusta saavien teiden valvonta	YksTA 15 §
– valtionavustuksen maksaminen	YksTA 16 §
– valtionavustuspäätöksestä tiedottaminen	YksTA 17 §
– parantamisavustuksen hakeminen	YksTA 18 §

Säännösten sisältö on selvitetty yksityiskohtaisesti jäljempänä valtionavustuskelpoisuutta, parantamishankkeiden avustamista sekä teiden ja erityiskohteiden kunnossapidon avustamista koskevissa luvuissa. Säännökset ovat tämän ohjeen liitteenä 4.

Yksityistielaisissa ja -asetuksessa on lisäksi valtionavustuksiin ja avustusjärjestelmään liittyviä yleissäännöksiä. Avustuksien saamisesta seuraa velvollisuus sallia ulkopuolinen liikenne tiellä. Avustusta saava tiekunta on tarvittaessa velvollinen tarkkailutienä antamaan Liikenneviraston edellyttämät tiedot tiensä kunnossapidosta. Tiekunta voi tehdä kunnan kanssa sopimuksen tienpidosta. Näiden säännösten sisältö on esitetty seuraavassa.

Liikenteen kieltäminen ja rajoittaminen (YksTL 96 §)

Valtionavustusta saavan tien satunnaista käyttämistä ei yksityistielain 96 §:n mukaan saa puomein, liikennemerkein tai muulla tavoin kieltää sinä aikana, jota valtionavustus koskee. Ulkopuolisesta liikenteestä aiheutuvaa huomattavaa haittaa voidaan kuitenkin rajoittaa kunnan suostumuksella.

Parantamisavustuksissa (ja rakentamisavustuksissa) valtionavustus koskee 10 vuoden ajanjaksoa, joka alkaa viimeisen avustuserän nostamisesta. Liikennettä ei siis ilman kunnan suostumusta saa kieltää tai rajoittaa tänä aikana.

Muissa valtionavustuksissa (teiden kunnossapitoavustukset, lossien ja muiden erityiskohteiden käyttö- ja kunnossapitoavustukset) valtionavustus koskee sitä vuotta, jona se on maksettu. Näin on siinäkin tapauksessa, että avustus määräytyy edellisen tai edellisten vuosien toteutuneiden kustannuksien perusteella.

Tarkkailutiet (YksTL 97a §)

Liikennevirasto voi yksityistielain 97a §:n perusteella valita valtionavustukseen oikeutettujen teiden joukosta teitä erityisiksi tarkkailuteiksi. Tällaiseksi tieksi valitun tien on annettava Liikennevirastolle sen tarvitsemat tiedot tiensä kunnossapidosta. Tarkkailutieksi voidaan valita tie, jolle on tehty myönteinen avustuskelpoisuuspäätös.

Kunnan sopimustiet (YksTA 21 §)

Tiekunta voi tehdä kunnan kanssa yksityistieasetuksen 21 §:n mukaisen sopimuksen tienpidosta. Tienpitosopimus voi koskea tien kunnossapitoa tai sen parantamista tai molempia. Tällöin kunnasta on soveltuvin osin voimassa, mitä valtionavustuskelpoisuuden ja avustuksen hakemisesta, maksamisesta ja muutoksenhausta tiekunnan osalta säädetään. Kuntaa koskevat tällöin tiekunnan osalta annettavat menettelytapaohjeet.

Kunnan on tiekunnan puolesta toimiessaan liitettävä asiakirjoihin jäljennös tienpitosopimuksesta. ELY-keskuksen on tarvittaessa varmistuttava tehdyn tienpitosopimuksen sisällöstä ja kunnan toimivallan laajuudesta.

Tehdystä tienpitosopimuksesta riippumatta tiekunta on edelleen yksityistielaisissa tarkoitettu vastuullinen tienpitäjä. Avustusasioissa tarvittavat päätökset on siten yleensä tehtävä tiekunnan kokouksessa, vaikka kunta käytännössä avustusasiat hoitaisikin. Vain jos kunta on ottanut tien tienpidon kokonaan hoitaakseen eikä edellytä tiekunnan toimivan, ei tiekunnan kokouspäätöksiä edellytetä.

1.2 Valtionavustuslaki

Yksityistielain mukaisiin valtionavustuksiin sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa säädetään. Valtionavustuslain mukaan valtionavustusta voidaan myöntää, jos sitä on pidettävä tarpeellisena hankkeen laatu ja laajuus huomioon ottaen. (VAL 7 §).

Yksityistielain mukainen valtionavustus on harkinnanvarainen. (YksTL 93 §, YksTA 18 §). Valtionavustuslain mukaan valtionavustus voi olla tarpeellinen, jos hanketta ei voitaisi toteuttaa lainkaan ilman valtionavustuksen myöntämistä. Valtionavustuksen myöntäminen voi olla tarpeellista myös silloin, kun yhteiskunnallisesti hyödylliseksi arvioitu hanke toteutuisi ilman valtionavustuksen myöntämistä selvästi hitaammin tai suppeampana. (HE 63/2001).

Hankkeen täytyy täyttää avustettaville hankkeille asetetut yleiset edellytykset sekä olla kooltaan riittävän suuri, jotta valtionavustukselle voidaan katsoa olevan tarvetta. Harkinnassa voidaan ottaa huomioon valtionavustusviranomaiselle avustusasian käsitteystä aiheutuvat hallinnolliset kustannukset. (HE 63/2001).

Liikennevirasto ja ELY-keskukset voivat antaa tarkempia ohjeita, jotka koskevat valtionavustuksen hakemista, tiekunnan toiminnan ja talouden selvittämisvelvollisuutta, valtionavustuksen maksamista, valtionavustuksen käyttöä ja valvonnan toteuttamista. Tiekuunta on velvollinen noudattamaan näitä ohjeita. (VAL 37 §).

Tiekunnan on annettava ELY -keskukselle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Tiekunnan tulee viipymättä ilmoittaa ELY -keskukselle kaikista valtionavustuksen käyttöön vaikuttavista muutoksista. (VAL 14 §).

ELY -keskuksella on tarvittaessa oikeus tehdä valtionavustusta saavan tiekunnan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. (VAL 16 §).

ELY -keskuksella on oikeus määrätä tiekunta palauttamaan jo maksettu avustus, jos tiekunta on antanut ELY -keskukselle vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, käyttänyt valtionavustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin mihin se on myönnetty tai muutoin olennaisesti rikkonut valtionavustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai valtionavustuspäätöksen otettuja ehtoja. (VAL 21 §).

Tiekunnan tulee itse viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteetomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, se saadaan jättää palauttamatta. (VAL 20 §).

ELY-keskuksen valtionavustusasiassa antamaan päätökseen ei saa suoraan hakea muutosta valittamalla. ELY-keskuksen päätökseen saa hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle ELY -keskukselle. Vasta oikaisuvaatimuksesta annettuun ELY-keskuksen päätökseen saa valittamalla hakea muutosta hallinto-oikeudelta. (VAL 34 §). Valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä tie tai suurin osa siitä sijaitsee. (YksTL 98a §).

1.3 Hallintolaki

Hallintolain tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa. Lain tarkoituksena on myös edistää hallinnon palvelujen laatua ja tuloksellisuutta. (HaL 1 §).

Yksityisteiden avustusasioissa ELY-keskukset kohtelevat asiakkaitaan eli tiekuntia tasapuolisesti ja puolueettomasti sekä käyttävät toimivaltaansa oikein. (HaL 6 §). Jos asia ei kuulu ELY-keskuksen toimivaltaan, se opastaa asiakkaan toimivaltaisen viranomaisen luo. (HaL 8 §). Viranomaispäätöksissä ja neuvonnassa käytetään asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. (HaL 9 §).

Neuvontaa avustusasioissa saa Liikenteen asiakaspalvelusta, puh. 0206 90 303 (ma-pe 9–16).

Avustushakemukset ja muut asiat käsitellään ilman aiheetonta viivytystä. (HaL 23 §). Hakemusten käsittelyaikaan vaikuttavat hakemustyyppi (valtionavustuskelpoisuus, parantamisavustus, muu), hakemuksessa esitettyjen tietojen tarkistamistarve, hakemuksen täydentämistarve, maastotarkastuksen tarve ja ajoitus sekä suunnitelmien tarkastamistarve.

ELY-keskus vastaa asian käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin sekä antaa asianosaiselle tämän pyynnöstä arvion päätöksen antamisajankohdasta. (HaL 23 §).

ELY-keskuksen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. (HaL 31 §). Asiaa voidaan selvittää ELY-keskuksen edustajan tekemällä maastokäynnillä.

Tarvittaessa asian selvittämiseksi pidetään maastotarkastus, jossa tiekunnan edustajalle varataan mahdollisuus olla läsnä. Tarkastuksesta laaditaan pöytäkirja, josta tiekunta saa kopion. (HaL 39 §).

1.4 Julkisuuslaki ja henkilötietolaki

Asiakirjojen julkisuudesta ja asianosaisen tiedonsaantioikeudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

ELY -keskukselle jätetty avustushakemus tulee julkiseksi, kun se on kirjattu ELY -keskuksessa saapuneeksi. (JulKL 7 §). Hakemuksen käsittelyyn liittyvä valmisteluaineisto ei ole julkista ennen päätöksentekoa. (JulKL 6 §).

Avustus päätös ja sen käsittelyä varten laaditut muistiot, pöytäkirjat ja muut asiakirjat tulevat julkisiksi, kun päätös on allekirjoitettu. (JulKL 6 §).

Jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. (JulKL 9 §). Pyyntö saada tieto viranomaisen asiakirjan sisällöstä on yksilöitävä riittävästi siten, että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee. Tiedon pyytäjän ei tarvitse selvittää henkilöllisyyttään eikä perustella pyyntöään. (JulKL 13 §).

Tiekunnan osoitetieto on useimmissa tapauksissa tiekunnan yhteyshenkilön osoite. ELY-keskusten yksityisteiden avustusrekisterin (YA) pidossa noudatetaan siksi myös henkilötietolakia. Rekisteristä ei anneta tiekuntien yhteyshenkilöiden nimi- ja osoitetietoja. Tie kuntien nimi- ja osoitetiedot voidaan tiekunnan suostumuksella luovuttaa tiedotus-, tutkimus- ja muihin hyväksyttäviin tarkoituksiin, ei kuitenkaan pelkästään markkinointitarkoituksiin. Tie kunta voi kieltää osoitetietojensa luovuttamisen ilmoittamalla siitä ELY -keskukselle. (HeTiL 30 §).

1.5 Muut säännökset

Hankintalain ja muiden edellä mainittujen säännösten sisältö ja merkitys on esitetty jäljempänä parantamishankkeiden valtionavustusehtojen kohdalla.

2 Tien valtionavustuskelpoisuus

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen ja muun lainsäädännön säännökset tien valtionavustuskelpoisuudesta sekä Liikenneviraston asiasta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa avustuskelpoisuushakemuksen käsittelyn ja arvioinnin näihin säännöksiin ja ohjeisiin.

Voidakseen saada valtionavustusta tien parantamiseen tai erityiskohteen kunnossapitoon on tiekunnalla oltava myönteinen päätös tien valtionavustuskelpoisuudesta. Myönteinen avustuskelpoisuuspäätös ei kuitenkaan merkitse vielä oikeutta parantamisavustukseen, vaan päätökset avustettavista hankkeista tehdään jäljempänä tässä ohjeessa esitetyllä tavalla.

2.1 Valtionavustuskelpoisuuden ehdot

Yksityistie on yksityistielain 93 §:n perusteella valtionavustuskelpoinen, jos

- se on autolla ajokelpoinen ja
- sen asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja
- sillä on paikkakunnalla huomattava liikenteellinen merkitys tai se on tarpeellinen pysyvän asutuksen pääsytienä vähintään yhden kilometrin matkalla ja sen vaikutuspiirissä on vähintään kolme pysyvästi asuttua taloutta

Autolla ajokelpoisuus tarkoittaa käytännössä henkilöautolla ajokelpoista tietä. Ajokelpoisuusvaatimus on ympärivuotinen lukuun ottamatta autolla ajettavaksi tehtävää jäätietä, joka voi myös olla avustuskelpoinen.

Yksityistie voi olla polkutie, jolla ei ole tarkoitus liikkua autolla; polkutie ei siten ole avustuskelpoinen.

Tien pitää olla olemassa, pelkkä tieoikeus ilman rakennettua tietä ei täytä avustuskelpoisuuden ehtoja.

Tiekuntavaatimuksen täytyminen tutkitaan hakemuksen liitteenä olevan toimituspöytäkirjan perusteella, tiekunnan perustamisen vireillä olo ei riitä.

Tie tai sen osa ei ole valtionavustuskelpoinen, jos

- se on pelkästään maa- tai metsätalouskäytössä (viljelystie, metsätie)
- se johtaa pelkästään vapaa-ajan asuntoihin (mökkitie)
- se on asemakaava-alueella (ranta-asemakaavoja lukuun ottamatta)

Pysyvän asutuksen pääsytie on avustuskelpoinen vain viimeiseen pysyvästi asuttuun talouteen saakka. Tällaisella tiellä myös avustettavan parantamishankkeen täytyy olla pysyvän asutuksen käyttämällä tieosalla.

Puutavarakuljetusten kannalta huomattavan merkityksen omaavat tiet voivat vuosina 2009–2011 olla valtionavustuskelpoisia, vaikka edellä esitetyt edellytykset eivät täytyisikään. Asiaa on tarkemmin esitetty luvussa 2.4.

Asemakaava-alueen tiet

Avustusta ei myönnetä lainkaan asemakaava-alueella olevalle tielle tai sen osalle. Asemakaava-alueelle voi kaavoituksen edetessä jäädä yksityisteitä, jotka ovat edelleen tieosakkaiden hoidossa. Kunta voi ottaa ne yksityistielain 3 §:n perusteella hoitaakseen.

Yksityistielain soveltaminen lakkaa vasta, kun yksityistie tai sen korvaava uusi tie luovutetaan maankäyttö- ja rakennuslain 86 §:n mukaisesti katuna yleiseen käyttöön.

Asemakaava-alueelle voidaan perustaa uusiakin tieoikeuksia, jos kaavan toteuttaminen ei uuden tien rakentamisella vaarannu. Asemakaava-alueelle ei kuitenkaan voida kaavoittaa uusia yksityisteitä. Tonteille voidaan kaavoittaa kulkuyhteyksiä toisten tonttien kautta. Nämä kulkuyhteydet perustetaan kiinteistönmuodostamislain 154 §:n mukaisesti rasitteina. Niihin ei sovelleta yksityistielakia.

Ranta-asemakaava-alueilla tiet kaavoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain 75 §:n mukaisesti kulkuyhteyttä varten osoitettuna yhteiskäyttöalueina. Tällaisten teiden perustamisessa ja tienpidossa noudatetaan yksityistielakia. Ranta-asemakaava-alueella voi olla valtioneuvustuskelpoisia liikenteellisesti merkittäviä yksityisteitä tai pysyvän asutuksen pääsyteitä.

2.2 Liikenteellisesti merkittävät tiet

Tiellä on yksityistieasetuksen 8 §:n mukaan paikkakunnan liikenteessä huomattava merkitys, jos

- tietä käytetään yleisesti läpikulkuliikenteeseen tai
- tien varrella on palvelulaitoksia tai muita merkittävästi liikennettä aiheuttavia toimintoja

Teillä, joilla on paikkakunnalla huomattava liikenteellinen merkitys, liikenne on huomattavalta osalta muiden kuin tieosakkaiden aiheuttamaa (HE 324/1994). Muiden kuin tieosakkaiden aiheuttama liikenne on läpikulkuliikennettä tai sellaista tien varrella olevien toimintojen aiheuttamaa liikennettä, jonka ei voida katsoa olevan tieosakkaan liikennettä ja jota ei voida ottaa huomioon tieosakkaan tieyksiköissä.

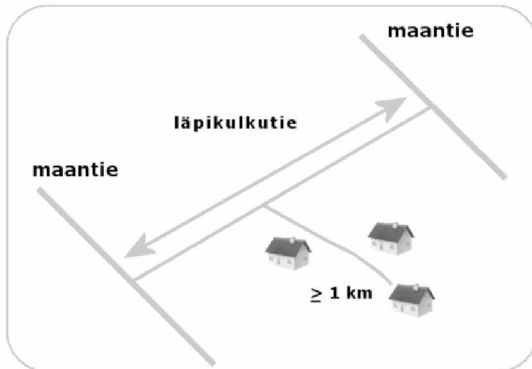
Liikenteellistä merkittävyyttä arvioitaessa ei ole merkitystä, peritäänkö tien käyttämisestä esimerkiksi läpikulkuliikenteen osalta käyttömaksua.

A) Läpikulkutiet

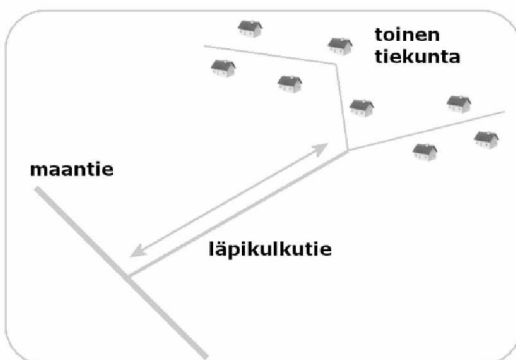
Tietä käytetään yleisesti läpikulkuliikenteeseen, kun sillä on pysähtymättä tapahtuvaa päivittäistä läpikulkuliikennettä maantielle tai toiselle yksityistielle vähintään 20 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa. Läpikulkuliikenteen määrän täytyy lisäksi ylittää tien pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen laskennallisen liikenteen määrä.

Läpikulkuteillä liikenteellisen merkityksen määrittely perustuu liikennemääräarvion lisäksi karttatarkasteluun. Läpikulkuliikenteelle on oltava maantieteellinen ja tieverkollinen peruste. Tiehen liittyvän toisen tiekunnan tieosakkaiden aiheuttama liikenne ei ole läpikulkuliikennettä, vaan tieosakkaiden tai sellaisiksi otettavissa olevien liikennettä.

Vain se tien osa, jolla edellä mainitut liikenteellisen merkityksen edellytykset täyttyvät, on avustuskelpoinen liikenteellisesti merkittävänä tienä. Alle kilometrin mittaiselle tieosalle ei tehdä erillistä tarkastelua.

Kuva 1. Läpikulkutie. Jos liikenteellisen merkityksen liikennemääräkriteerit täyttyvät, on tie avustuskelpoinen. Pysyvän asutuksen käyttämä haara on avustuskelpoinen pysyvän asutuksen pääsytienä.

Kuva 2. Läpikulkutie. Tietä ei käytetä yleisesti läpikulkuliikenteeseen. Läpikulkutie on kuitenkin avustuskelpoinen pysyvän asutuksen pääsytienä, jos sen pituus on vähintään yksi kilometri.

B) Merkittävästi liikennettä aiheuttavat toiminnot

Huomattavan liikenteellisen merkityksen perusteena voivat olla palvelulaitokset tai muut merkittävästi liikennettä aiheuttavat toiminnot. Tällaisia voivat olla koulut, muut oppilaitokset, sosiaali- ja terveystoimen toimipisteet, kauppa, posti, tuotantolaitokset, urheilupaikat, terminaalit, jne.

Mainittujen toimintojen liikenne voi suureksi osaksi olla tieosakkaiden omaa liikennettä tai asiakasliikennettä. Tällainen liikenne voidaan ottaa huomioon tieyksiköissä eikä se täysimääräisesti vaikuta tien liikenteellisen merkityksen määrittelyyn. Tällaista liikennettä ovat esimerkiksi

- koulujen ja muiden oppilaitosten työmatka- ja huoltoliikenne
- koulukuljetukset ja muu koululaisten kuljettaminen
- koulun muun käytön aiheuttama liikenne
- palvelulaitosten työmatka- ja huoltoliikenne sekä asiakasliikenne
- kaupan tai postin työmatka- ja huoltoliikenne sekä asiakasliikenne

- tuotantolaitosten työmatkaliikenne ja tavarakuljetukset
- muut asiakasliikenteet

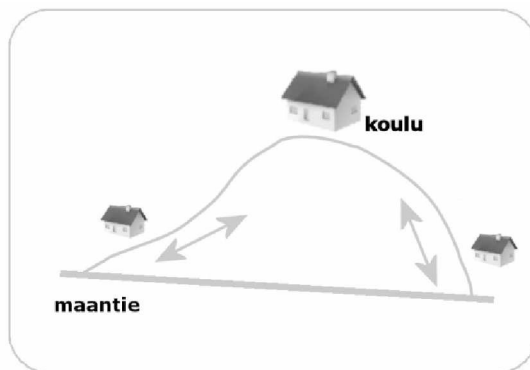
Sellainen yleisluonteinen liikenne, jota ei perustellusti voida yksiköidä tieosakkaana olevan kiinteistön aiheuttamaksi liikenteeksi, otetaan huomioon tien liikenteellistä merkittävyyttä arvioitaessa. Tällaista yleisluonteista liikennettä ovat esimerkiksi

- luonnonsuojelualueen tai muun luontokohteen aiheuttama ulkopuolinen liikenne
- ulkoilualueiden aiheuttama ulkopuolinen liikenne
- yleisten, ei yritystoimintaan liittyvien venevalkamien, uimarantojen ja vastaavien aiheuttama ulkopuolinen liikenne
- muu satunnainen ulkopuolinen liikenne

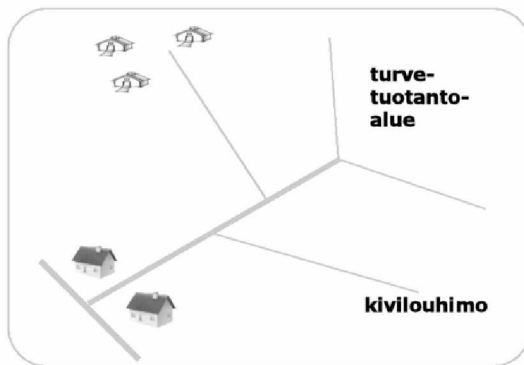
Tien varrella olevien toimintojen aiheuttama liikenne on merkittävää, kun tällaisen yleisluonteisen liikenteen määrä yhdessä mahdollisen läpikulkuliikenteen kanssa on vähintään 20 moottoriajoneuvoa vuorokaudessa. Tällaisen ulkopuolisen liikenteen määrään täytyy lisäksi ylittää tien pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen laskennallisen liikenteen määrä.

Tällä perusteella sellaisetkin läpikulkutiet, joilla läpikulkuliikenteen määrä jää alle 20 moottoriajoneuvoa/vrk voivat yhdessä muun ulkopuolisen liikenteen kanssa olla liikenteellisesti merkittäviä.

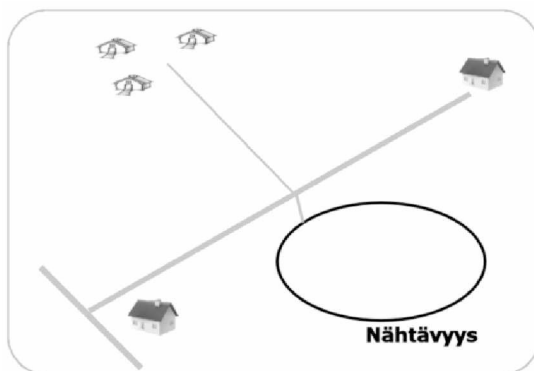
Vain se tien osa, jolla edellä mainitut liikenteellisen merkityksen edellytykset täyttyvät, on avustuskelpoinen liikenteellisesti merkittävänä tienä. Alle kilometrin mittaiselle tieosalle ei tehdä erillistä tarkastelua.

Kuva 3. Merkittävästi liikennettä aiheuttava toiminto. Tie on avustuskelpoinen, jos liikenteellisen merkityksen liikennemääräkriteerit täyttyvät.

Kuva 4. Merkittävästi liikennettä aiheuttavia toimintoja. Tie on runkotien osalta avustuskelpoinen, jos liikenteellisen merkityksen liikennemääräkriteerit täyttyvät. Toimintojen käyttämät omat pistotiet eivät ole avustuskelpoisia. Tiehen kuuluva mökkihaara ei ole avustuskelpoinen.

Kuva 5. Merkittävästi liikennettä aiheuttava toiminto. Jos liikenteellisen merkityksen liikennemääräkriteerit täyttyvät, on tie avustuskelpoinen erityiskohteeseen saakka. Tien loppupää ei ole avustuskelpoinen. Tiehen kuuluva mökkihaara ei ole avustuskelpoinen.

C) Harkinnanvaraiset kohteet

Tie tai sen osa voidaan harkinnan mukaan määritellä liikenteellisesti merkittäväksi, vaikka edellä esitetyt liikennemääräkriteerit eivät täytyisikään. Perusteen täytyy olla liikenteellinen tai liikenneturvallisuuteen liittyvä. Tällaisia teitä voivat olla esimerkiksi

- säännöllisen, tiheäaikatauluisen, kaikille avoimen joukkoliikenteen reittinä toimiva tie
- maantien kevyen liikenteen yhteytenä toimiva tie, jolle kevyt liikenne ohjataan liikennemerkein
- muutoin maantien paikallisen liikenteen vaihtoehtoisena reittinä toimiva tie, jolle liikenne ohjataan liikennemerkein
- muutoin perustellusti paikkakunnalla liikenteellisesti merkittäväksi katsottava tie

Vain se tien osa, jolla harkinnanvaraiset liikenteellisen merkityksen edellytykset täyttyvät, on avustuskelpoinen liikenteellisesti merkittävänä tienä.

Asutuksen tai yritystoiminnan perusteella harkintaa käytettäessä on erityisesti huomioitava kaikkien vastaavien teiden tasapuolinen kohtelu.

Huomattava pysyvän asutuksen määrä ei yksistään ole riittävää tien määrittelemiseksi liikenteellisesti merkittäväksi. Tällaiset tiet ovat asutuksen määrästä ja tiepituu-desta riippumatta pysyvän asutuksen pääsytteitä.

Pelkästään vapaa-ajan käytössä oleva tie ei yksityistielain 93 §:n mukaan voi olla avustuskelpoinen loma-asutuksen suuresta määrästä huolimatta.

2.3 Pysyvän asutuksen pääsytiet

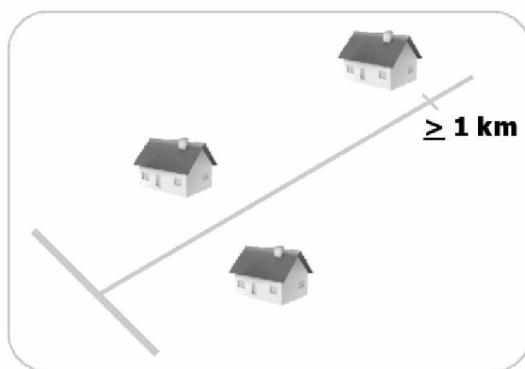
Pysyvän asutuksen pääsytienä pidetään yksityistieasetuksen 8 §:n mukaan asutuksen pääasiallista kulkuyhteyttä paikalliseen hallinto- tai palvelukeskukseen.

Avustuskelpoisuuden ehtona on, että tie tai tien osa toimii tällaisena pääsytienä yhtäjaksoisesti yhteensä vähintään yhden kilometrin matkalla. Tien vaikutuspiirissä on oltava vähintään kolme pysyvästi asuttua taloutta. (YksTL 93 §).

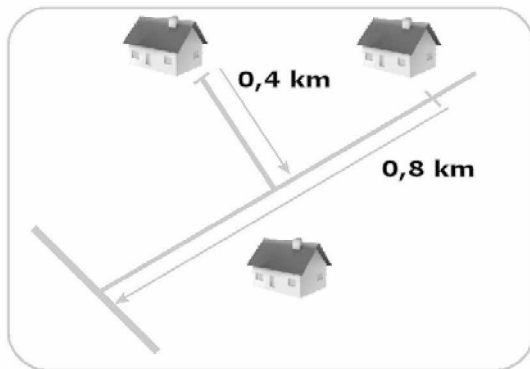
Pysyvästi asuttuna taloutena pidetään asuntoa, jossa asutaan ympäri vuoden ja joka on väestötietolain (507/1993) väestötietojärjestelmään talletettu asuinpaikka. (YksTA 8 §).

Jos tiekunnan tie koostuu toisistaan erillään olevista osista, arvioidaan jokaisen osan avustuskelpoisuus erikseen. Kun uusi maantie jakaa valtionavustuskelpoisen yksityistien osiin, voi tie kokonaisuutena edelleen säilyttää avustuskelpoisuutensa. Asia ratkaistaan tapauskohtaisesti.

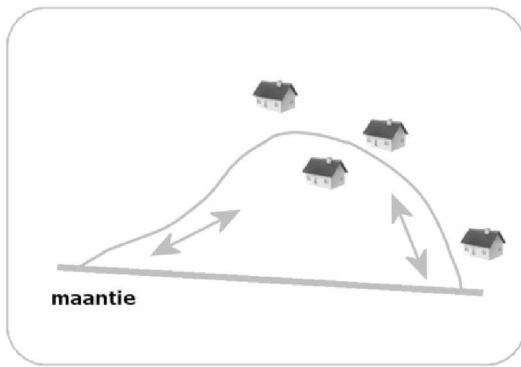
Esimerkkejä pysyvän asutuksen pääsytien avustuskelpoisuuden määrittelystä:

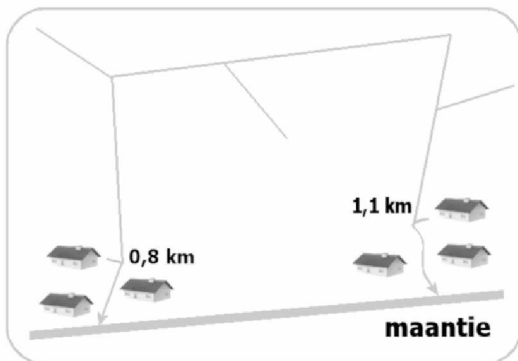
Kuva 6. Kolme taloutta, vähintään kilometri yhtäjaksoisesti. Avustuskelpoinen.

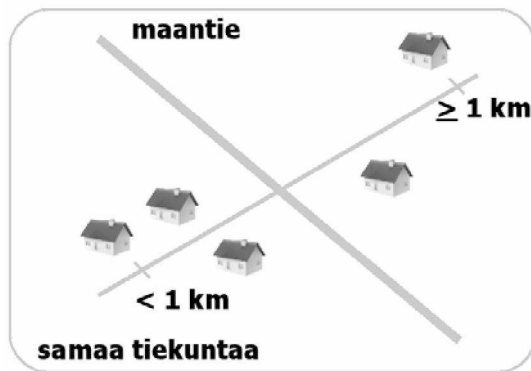
Kuva 7. Kolme taloutta, vähintään kilometri yhteensä yhtäjaksoisesti. Avustuskelpoinen.

Kuva 8. Läpikulku- ja rengastiellä koko tie voi olla pysyvän asutuksen käytössä. Avustuskelpoinen, jos pituusvaatimus täyttyy.

Kuva 9. Koko tiestö on samaa tiekuntaa. Tien oikeanpuoleinen asuttu haara on avustuskelpoinen, vasemmanpuoleinen haara ei ole. Metsätieosuudet eivät toimi pysyvän asutuksen pääsyteinä.

Kuva 10. Kumpikaan tien osa ei täytä avustusehtoja. Ei avustuskelpoinen.

2.4 Puutavarakuljetusten kannalta merkittävien teiden avustuskelpoisuus

Vuosina 2009–2011 avustusta voidaan myöntää edellä esitettyjen yleisten avustuskelpoisuusehtojen rajoittamatta myös sellaisten yksityisteiden parantamiseen, joilla on puutavarakuljetusten kannalta huomattava merkitys. Tämän merkityksen arvioi metsäkeskus, jolta hakijan on pyydettävä asiasta lausunto. (YksTL 93.3 §).

Tällaisilla teillä avustusta voidaan erityisistä syistä myöntää myös uuden tien tekemiseen. Uuden tien rakentamisen perusteena voi olla esimerkiksi kuljetusmatkan olennainen lyhentyminen. Uudella tiellä täytyy olla huomattava merkitys myös muun liikenteen kannalta. (YksTL 93.3 §).

Uuden tien rakentamista harkittaessa tiekunnan täytyy olla hyvissä ajoin yhteydessä ELY-keskukseen ja metsäkeskukseen. Uuden tien rakentaminen vaatii myös maanmittaustoimiston yksityistietoimituksen ennen kuin tien avustuskelpoisuudesta voidaan päättää.

Valtionavustuskelpoisuus ratkaistaan näillä teillä seuraavin perustein:

- tiekunta on oltava perustettuna
- tien on oltava autolla ajokelpoinen
- tiellä on oltava puutavarakuljetusten kannalta huomattava merkitys

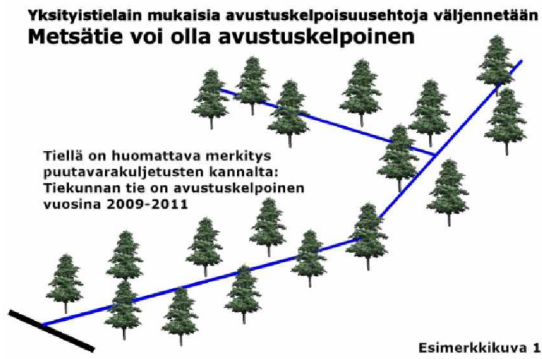
Autolla ajokelpoisuus merkitsee näilläkin teillä henkilöautolla ajokelpoista tietä. Tie parannetaan tai rakennetaan puutavara-autolla ajokelpoiseksi. Ajokelvotonkin tie voi kuitenkin olla avustuskelpoinen, jos tiellä parantamisen jälkeen (jälleen) on puutavarakuljetusten kannalta huomattava merkitys. Kuljetusreitti voi esimerkiksi huonoon kuntoon päässeen sillan korjaamisen jälkeen merkittävästi lyhentyä.

Huomattava merkitys puutavarakuljetusten kannalta arvioidaan metsäkeskuksen arvioinnin ja lausunnon perusteella. Huomattavan merkityksen tunnusmerkkejä ovat ainakin tien laaja metsävaltainen vaikutusalue ja tiedossa olevat runsaat hakkuut. Metsäkeskuksen lausunto maksaa hakijalle 50 euroa (Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion suoritteiden maksullisuudesta, 1057/2009).

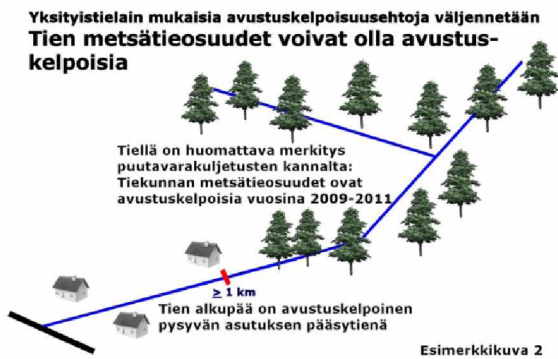
Puutavarakuljetuksilla tarkoitetaan raakapuukuljetusten lisäksi myös metsän hoidon edellyttämiä kuljetuksia sekä energiapuun kuljetuksia.

Metsäkeskuksen lausunnon lisäksi hakija voi itse liittää hakemukseensa puukuljetuksiin liittyviä lisäperusteluja.

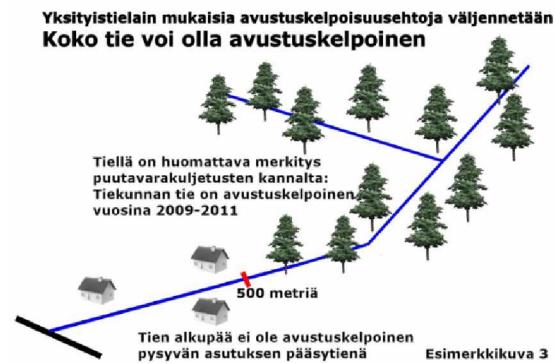
Esimerkkejä avustuskelpoisuuden määrittelystä puuhuoltohankkeissa:

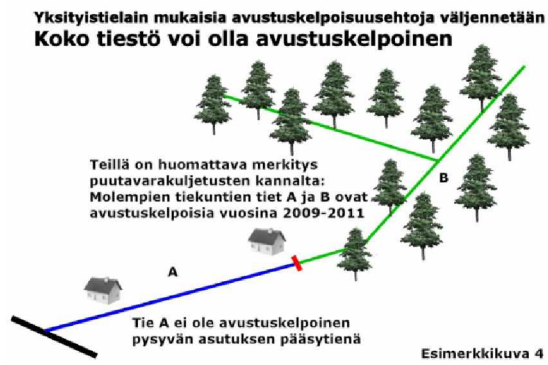
Kuva 11. *Myös metsätie voi olla avustuskelpoinen.*

Kuva 12. *Tien metsätieosuudet voivat olla avustuskelpoisia.*

Kuva 13. *Tie voi olla avustuskelpoinen pysyvän asutuksen määrästä ja tiepituu-desta riippumatta.*

Kuva 14. Eri tiekuntien tiet voivat olla avustuskelpoisia pysyvän asutuksen määrästä ja tiepituudesta riippumatta.

Kuva 15. Metsätie voi olla avustuskelpoinen loma-asutuksen määrästä riippumatta.

3 Valtionavustuskelpoisuuden selvittäminen

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen ja muun lainsäädännön säännökset tien valtionavustuskelpoisuuden hakumenettelystä sekä Liikenneviraston asiasta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa avustuskelpoisuushakemuksen käsittelyn ja arvioinnin näihin säännöksiin ja ohjeisiin.

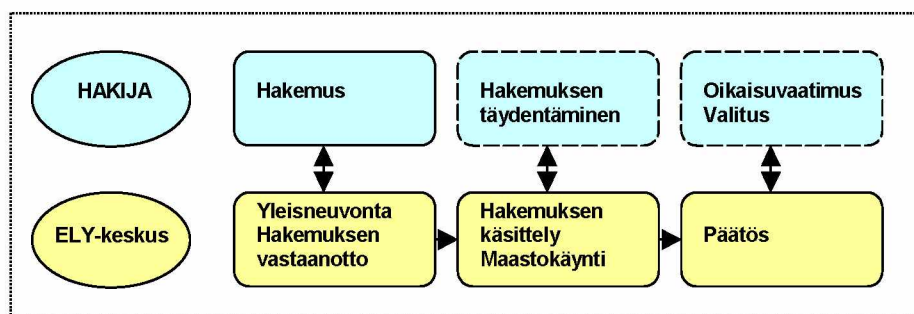
3.1 Avustuskelpoisuushakemus

Voidakseen saada valtionavustusta tien parantamiseen tai erityiskohteen kunnossapitoon on tiekunnalla oltava myönteinen päätös tien valtionavustuskelpoisuudesta. Päätöstä avustuskelpoisuudesta haetaan ELY -keskukselta. Avustuskelpoisuushakemuksen käsittelyssä selvitetään, täyttääkö tie valtionavustuksen saamiselle yksityistielaisissa ja -asetuksessa asetetut yleiset edellytykset.

Avustuskelpoisuuden erillinen selvittäminen on otettu käyttöön tiekuntien oikeusturvan parantamiseksi ja tiekunnille mahdollisesti aiheutuvien turhien kustannuksien välttämiseksi. Parantamishankkeissa suunnittelukustannukset saattavat olla merkittäviä. Tiekuunnan kannalta on tärkeää ensin varmistua tien avustuskelpoisuudesta ja vasta sen jälkeen käynnistää parantamishankkeen suunnittelu.

Myönteinen avustuskelpoisuus päätös ei kuitenkaan merkitse vielä oikeutta parantamisavustukseen, vaan avustettavista hankkeista päätetään jäljempänä tässä ohjeessa esitetyllä tavalla.

Kaavio 1. Valtionavustuskelpoisuuden hakumenettely.

Valtionavustuskelpoisuutta haetaan lomakkeella Yksityisen tien valtionavustuskelpoisuus. Hakemuslomakkeen täyttöohjeineen saa ELY-keskuksesta ja internet-osoitteista

- www.ely-keskus.fi → Lomakkeet ja
- www.suomi.fi → Asuminen ja rakentaminen

Avustuskelpoisuutta voi hakea ilman erityistä määräaika.

Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen toimialueella avustuskelpoisuushakemus lähetetään osoitteeseen Pirkanmaan ELY-keskus, Yksityistieavustukset, PL 297, 33101 Tampere.

Kaakkois-Suomen, Pohjois-Savon, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen toimialueella avustuskelpoisuushakemus lähetetään sille ELY -keskukselle, jonka alueella tie tai suurin osa tiestä sijaitsee.

Hakemukseen tulee liittää:

- kartta tai karttakopio (esimerkiksi peruskartta, maastokartta tai karttatuloste), johon on merkitty avustuskelpoiseksi haettavat tiekunnan tien osat ja tien vaikutusalueen pysyvä asutus
- toimituspöytäkirja tiekunnan perustamistoimituksesta, tiekuntien yhdistämistä- tai tienosien liittämistapauksissa viimeisimmästä toimituksesta
- ote maanmittaustoimiston yksityistierekisteristä
- metsäkeskuksen lausunto haettaessa avustuskelpoisuutta puutavarakuljetusten kannalta merkittävälle tielle

Lisätietoja ja tarkempia ohjeita avustuskelpoisuuden hakemisesta saa Liikenteen asiakaspalvelusta, puh. 0206 90 303 (ma - pe 9 -16).

3.2 Avustuskelpoisuuden maastotarkastus

Avustuskelpoisuushakemuksessa esitettyjä tietoja voidaan tarkastaa ELY-keskuksen edustajan tekemällä maastokäynnillä.

Tarvittaessa, esimerkiksi oikaisuvaatimuksen yhteydessä tai muutoin epäselvissä tapauksissa tehdään virallinen maastotarkastus, josta ilmoitetaan tiekunnalle. Tiekuunnan edustajalla on oikeus olla läsnä tarkastuksessa. Tarkastuksesta tehdään pöytäkirja, josta yksi kappale jää tiekunnalle.

3.3 Avustuskelpoisuuspäätös

Valtionavustuskelpoisuudesta päättää se ELY-keskus, jonka alueella tie tai suurin osa siitä on. Parantamishankkeisiin liittyvät avustuskelpoisuushakemukset pyritään käynnöissä ratkaisemaan viivytyksettä noin kuukauden kuluessa avustushakemuksen jättämisestä edellyttäen, että hakemuksessa on esitetty kaikki vaaditut ja asian ratkaisemisessa tarvittavat tiedot.

Avustuskelpoisuuspäätös lähetetään hakijalle tavallisena virkakirjeenä. Päätökseen liitetään oikaisuvaatimusosoitus. Avustuskelpoisuuspäätös annetaan tiedoksi myös asianomaiselle kunnalle.

Myönteisessä avustuskelpoisuuspäätöksessä määrätään ELY-keskuksen mittauksen perusteella avustettava tiepituus ja tien kunnossapitoluokka tieosittain. Päätökseen liittyy karttatuloste, jossa esitetään avustuskelpoisiksi todettu ja päätetty tie tai sen osat.

Myönteinen päätös ei vielä merkitse oikeutta avustukseen. Myönteinen päätös on edellytys parantamishankkeen avustushakemuksen käsittelylle.

Tien avustuskelpoisuuspäätös on voimassa toistaiseksi. (YksTA 11 §).

Avustuskelpoisuuspäätöksen tarkistaminen voi parantamishankkeen yhteydessä tulla vireille ELY-keskuksen aloitteesta. Jos tie tai sen osa ei olosuhteiden muuttumisen vuoksi enää täytä avustuskelpoisuusehtoja, avustuskelpoisuuspäätös lakkautetaan. Tiekuuntaa kuullaan ennen asian ratkaisemista. (YksTL 93b §, YksTA 11 §).

Asemakaava-alueella olevalta tieltä tai sen osalta avustuskelpoisuuspäätös lakkautetaan sen jälkeen, kun kunta on ottanut tienpidon hoitaakseen tai kun kaavan voimaantulosta on kulunut viisi vuotta. (YksTL 93b §, YksTA 11 §).

Yksityistiellä, jolla on puutavarakuljetusten kannalta huomattava merkitys, on vuosina 2009–2011 tehty avustuskelpoisuuspäätös voimassa vuoden 2011 loppuun saakka. Näitä määräaikaista avustuskelpoisuuspäätöksiä ei erikseen lakkauteta. (YksTL 93.3 §).

3.4 Tien kunnossapitoluokka

Vuosittaisia kunnossapitoavustuksia ei tällä hetkellä myönnetä. Tien kunnossapitoavustuksen suuruus määräytyisi laskennallisesti tien tai tien osien kunnossapitoluokkien perusteella. (YksTA 13 §). Kunnossapitoluokituksella on kuitenkin myös muita, välillisiä merkityksiä.

Yksityisten teiden kunnossapito -ohjeessa (Tiehallinto 1999) on viitteellisiä työmääriä eri kunnossapitoluokissa. Tiekuunnat voivat hyödyntää näitä ohjeita talousarvioitaan suunnitellessaan. Lisäksi useat kunnat käyttävät ELY-keskuksen vahvistamaa kunnossapitoluokitusta omissa avustujärjestelmissään. ELY-keskukset eivät kuitenkaan tee pelkästään kunnossapitoluokan tarkistamiseen liittyviä päätöksiä. Avustuskelpoisuushakemuksen tulee liittyä vireillä olevaan parantamishankkeeseen.

Valtionavustuskelpoiset tiet jaetaan neljään kunnossapitoluokkaan. Tien kunnossapitoluokka määrätään sen kunnossapitotarpeen perusteella. Tien osat voivat kuulua eri kunnossapitoluokkiin. (YksTA 12 §).

Tien tai sen osan kunnossapitoluokka määritetään avustuskelpoisuushakemuksessa esitettyjen ja tarkastettujen vaikutusalueen maankäyttö- ja liikennetietojen perusteella. Liikennettä aiheuttavista tekijöistä saa pisteitä seuraavan laskentakaavan mukaisesti:

$$P = A/3 + B/12 + C/150 + D/1000 + E/15 + F/5 + G/7 + H \cdot l/5 \cdot L + J \cdot l/50 \cdot L, \text{ jossa}$$

P	=	kokonaispistemäärä
A	=	pysyvästi asuttujen talouksien lukumäärä
B	=	vapaa-ajan asuntojen lukumäärä
C	=	peltopinta-ala hehtaareina
D	=	metsäpinta-ala hehtaareina
E	=	kevyt linjaliikenne ajoneuvoina viikossa
F	=	raskas linjaliikenne ajoneuvoina viikossa
G	=	läpikulkuliikenne ajoneuvoina vuorokaudessa
H	=	raskas erityisliikenne ajoneuvoina viikossa
J	=	kevyt erityisliikenne ajoneuvoina viikossa
l	=	erityiskohteen etäisyys tien tai sen osan alkupäästä kilometreinä
L	=	tien tai sen osan pituus kilometreinä

Erityisliikenteellä tarkoitetaan tien varrella sijaitseviin koulutus-, palvelu- tai tuotantolaitoksiin sekä terminaaleihin suuntautuvaa liikennettä.

Jos tie jakautuu liikenteellisesti selvästi erilaisiin osiin, kunnossapitoluokka määritetään kullekin osalle erikseen. Erillistä määritystä ei kuitenkaan tehdä alle kilometrin pituiselle tien osalle.

Laskennassa saatu pistemäärä pyöristetään lähimpään täyteen kokonaislukuun. Tien tai sen osan kunnossapitoluokka määräytyy saadun pistemäärän perusteella seuraavasti:

Pistemäärä		Kunnossapitoluokka
vähintään 20	≥ 20	1
10-19	≥ 10 mutta < 20	2
4-9	≥ 4 mutta < 10	3
alle 4	< 4	4

3.5 Muutoksenhaku

Tiekunta voi hakea muutosta ELY-keskuksen tekemään avustuskelpoisuuspäätökseen. ELY-keskuksen päätökseen ei saa suoraan hakea muutosta valittamalla, vaan päätökseen saa hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään ELY -keskukselle. (VAL 34 §).

Oikaisuvaatimuksesta annettuun ELY-keskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta. Valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomio-
piirissä tie tai suurin osa siitä sijaitsee. (YksTL 98a §).

Yksityiskohtaiset muutoksenhakuohjeet ovat päätöksen liitteenä.

4 Avustettavat parantamishankkeet

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen ja muun lainsäädännön säännökset parantamishankkeiden avustamisesta sekä Liikenneviraston asiasta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa avustushakemuksen arvioinnin näihin säännöksiin ja ohjeisiin.

4.1 Yleistä

Yksityistien tienpito koostuu tien rakentamisen jälkeen sen kunnossapidosta ja parantamisesta. Kunnossapidolla varmistetaan tien päivittäinen liikennöitävyys ja säilytetään tien rakenteellinen kunto. Yksityistien parantamisella tarkoitetaan suurempia kunnostustoimenpiteitä sekä tien tai sillan laajempaa peruskorjausta. (YksTL 6 §).

Yksityisteiden tienpito on tieosakkaiden vastuulla. Tieosakkaiden on pidettävä tie tarkoitustaan vastaavassa eli tieosakkaiden liikenteen edellyttämässä kunnossa. Tieosakkaiden on huolehdittava tien jatkuvasta kunnossapidosta. (YksTL 7 §).

Valtio avustaa yksityisteiden parantamishankkeita. Avustusta haetaan ELY-keskuksetta. Avustuksen myöntämisessä noudatetaan valtionavustuslakia ja yksityistielakia. Valtion talousarviossa päätetään vuosittain käytettävissä olevan määrärahan suuruus.

Avustuksilla turvataan yksityistieverkon kunnan säilyminen. Avustuksilla vähennetään tieosakkaille aiheutuvaa tienpitorasitusta. Avustukseen liittyy velvollisuus sallia tien vapaa yleiskäyttö, josta avustuksen voidaan samalla katsoa olevan korvaus.

Avustusta voi saada tiekunnan hallinnoima tie, jota käytetään pysyvän asutuksen pääsytienä tai jolla on huomattava liikenteellinen merkitys. Vuosina 2009–2011 avustusta voidaan myöntää myös sellaisten yksityisteiden parantamiseen, joilla on puutavarakuljetusten kannalta huomattava merkitys (ns. puuhuoltohankkeet).

Yksityistieasetuksessa on tarkemmin säädetty, minkälaisiin tarkoituksiin avustusta voi saada. Valtionavustusta tien parantamiseen voidaan harkinnan mukaan antaa tien, siihen kuuluvien alueiden sekä rakenteiden ja laitteiden, erityisesti siltojen, vaurioitumisesta johtuviin töihin, joiden ei voida katsoa kuuluvan tien kunnossapitoon. (YksTA 18 §).

Parantamisavustusta voi saada tien ja siltojen vaurioiden korjaamiseen tai vaurioitumisen estämiseen. Myös kantavuuden ja kuivatusjärjestelmän parantamista ja liikenneturvallisuuden parantamishankkeita voidaan avustaa.

Rakentamiseen tai siihen verrattavaan tien tason parantamiseen, esimerkiksi uuden tien tekeminen tai tien päällystäminen tai tievalaistuksen rakentaminen, avustusta ei pääsääntöisesti voida myöntää.

4.2 Ensisijaisesti avustettavat hankkeet

Avustukset kohdennetaan ensisijaisesti hankkeisiin, joissa liikennöinti tiellä on tapahtuneen vaurion takia kokonaan estynyt tai uhkaa estyä. Tällaisia hankkeita ovat

- siltojen ja isojen rumpujen uusiminen tai vaurioiden korjaaminen
- teiden tulvavaurioiden korjaaminen ja estäminen
- teiden routavaurioiden korjaaminen

Tyypillisiä siltahankkeita ovat

- koko sillan uusiminen
- sillan korvaaminen putkisillalla tai rummulla
- siltarakenteiden uusiminen ja korjaaminen

Putkisillaksi sanotaan halkaisijaltaan vähintään kaksi metriä ($\varnothing \geq 2000$ mm) olevaa rumpua.

Siltahankkeiden erityispiirteitä esitetään tarkemmin luvussa 7.

Isolla rummulla tarkoitetaan halkaisijaltaan vähintään metristä rumpua ($\varnothing \geq 1000$ mm) tai virtaamaltaan vastaavaa kaksoisputkirumpua. Rumpujen osalta yleisimmin tulee kysymykseen rummun uusiminen.

Tien yksittäisten pahojen vauriokohteiden korjaaminen kuuluu myös ensisijaisesti avustettaviin hankkeisiin. Tien on voinut tai uhkaa katkaista tulva tai paha runkokelirikko. Hankkeiden suunnitteluun ja vaurioiden korjaamiseen liittyviä asioita käsitellään luvussa 6.

4.3 Muut avustettavat hankkeet

Muita avustettavia hankkeita ovat

- kantavuuden ja siihen liittyen kuivatusjärjestelmän parantaminen
- liikenneturvallisuuden parantaminen, kuten vaarallisen kaarteiden oikaisu, liittymäkohdan parantaminen tai tielinjan siirtäminen
- lauttapaikan parantaminen

Tien riittämättömään kantavuuteen ovat useimmiten syynä heikko pohjamaa, liian ohuet päällysrakennekerrokset, kerrosten sekoittuminen pohjamaahan sekä tierakenteen puutteellinen kuivatus.

Tien kantavuutta parannetaan yleisimmin tien rakennekerroksia vahvistamalla. Tien kantavan kerroksen paksuutta voidaan lisätä ja samalla voidaan estää suodatinkankaalla rakennekerroksien sekoittuminen. Tien kantavaa kerrosta voidaan vahvistaa myös muilla menetelmillä. Tarvittaessa vahvistetaan tien alusrakennetta massavaihdolla tai erilaisilla vahvisteilla.

Kantavuuden parantamiseen liittyy yleensä myös samanaikainen tien kuivatusjärjestelmän eli ojien ja rumpujen kunnostaminen.

Liikenneturvallisuusperusteella avustetaan useimmiten teiden pieniä siirtoja pois talouskeskuksen pihapiiristä. Myös yksittäisten vaarallisten tiekohtien korjaamista voidaan avustaa.

Myös lauttapaikan parantamista voidaan avustaa. Avustettavia hankkeita voivat olla lossin tai lautta-aluksen parantaminen tai vaihtaminen suurempaan esimerkiksi kantavuuden lisäämiseksi samoin kuin laiturirakenteiden parantaminen. Hankkeen hyväksyttävät kustannukset määräytyvät lähtökohtaisesti samoin perustein kuin tie- ja siltahankkeissa.

Uuden lauttayhteyden perustamista tai uuden lossin tai lautta-aluksen hankintaa ei avusteta. Avustusta voidaan yksityistielain perusteella myöntää ainoastaan lauttapaikkojen ylläpitoon eli niiden käyttö- ja kunnossapitokustannuksiin ja parantamiseen.

Hankkeiden suunnitteluun liittyviä asioita käsitellään luvussa 6.

4.4 Avustettavat puuhooltohankkeet

Vuosina 2009–2011 puutavarakuljetusten kannalta merkittävillä teillä myönnettäviä avustuksia harkitessaan ELY-keskukset huomioivat erityisesti toimivien kuljetusketjujen syntymisen näkökulman. Näissä hankkeissa tärkeää on, että koko kuljetusreitti saadaan puutavara-auton kestävään kuntoon metsästä maantielle saakka. Joissain tapauksissa saatetaan siten tarvita useampien tiekuntien samanaikaisia hankkeita. Osassa hankkeita on mahdollista käyttää kestävä metsätalouden rahoituslain mukaisia avustuksia, joista päättää metsäkeskus.

Puuhooltoerusteella avustusta voidaan erityisistä syistä myöntää myös uuden tien tekemiseen. Uuden tien rakentamisen perusteena voi olla esimerkiksi kuljetusmatkan olennainen lyhentyminen.

Uuden tien avustamisen edellytyksenä on huomattava merkitys sekä puutavarakuljetusten että muun liikenteen kannalta.

Uuden tien rakentamista ja avustuksen hakemista harkittaessa täytyy tiekunnan olla hyvissä ajoin yhteydessä ELY-keskukseen ja metsäkeskukseen. Uuden tien rakentaminen vaatii myös maanmittaustoimiston yksityistietoimituksen.

4.5 Parantamishankkeiden yhteydessä tehtävät muut työt

Valtionavustusta voidaan myöntää tien kunnossapitoon ja parantamiseen (YksTL 93 §). ELY-keskukset kohdentavat käytettävissä olevat määrärahat parantamishankkeisiin ja erityiskohteiden kunnossapitoon. Parantamishankkeisiin sisältyvien kunnossapitoluonteisten töiden, uuden tien rakentamisen tai tien laatutason nostamiseen tärkeitävien töiden osalta ELY-keskukset noudattavat seuraavassa esitettyjä linjauksia.

4.5.1 Kunnossapitoluonteisten töiden avustaminen

Kantavuuden parantamiseksi tarpeelliset kuivatusjärjestelmän eli ojien ja rumpujen parantamishankkeet voidaan hyväksyä.

Laajemman parantamishankkeen osana voidaan hyväksyä samanaikaisesti tehtäviä kunnossapitoluonteisia töitä, esimerkiksi tien kulutuskerroksen lisääminen.

Yksittäisen tienkohdan tai sillan parantamishankkeen yhteydessä muualla tiellä tehtäviä tavanomaisia, vuosittaisia kunnossapitotöitä ei avusteta.

Pelkkää tavanomaista kunnossapitoa (esimerkiksi auraus ja lanaus tai pelkkä kulutuskerroksen lisääminen tai pelkkä ojien kunnostus ja pienten rumpujen uusiminen) ei avusteta parantamisavustuksin.

4.5.2 Tielinjan siirtämisen avustaminen

Tielinjan siirtäminen liikenneturvallisuuskäyttöön perustuen esimerkiksi pois talouskeskuksen pihapiiristä samoin kuin vaarallisen tienkohdan tai liittymäpaikan oikaiseminen tielinjaa siirtämällä on avustuskelpoinen toimenpide. Tietä siirrettäessä on varmistettava tarvittavista toimituspäätöksistä ja viranomaisluvista. Uuden tielinjan osalta on varmistettava myös riittävästä pohjatutkimuksista ja rakennekerroksista.

YksTL 38b §:n perusteella tien siirtämisestä ja siirtämisen kustannuksista päätetään yksityistieoikeudessa. Siirtämisen kustannukset jaetaan tien siirtämisestä saatavan hyödyn mukaan. Kiinteistönomistajan lisäksi tiekunta eli muut tieosakkaat voidaan velvoittaa osallistumaan kustannuksiin tieyksikköjensä mukaisessa suhteessa. Tällainen kustannusjakopäätös ei sinänsä vaikuta hankkeen avustuskelpoisuuteen tai sen hyväksyttävyyteen kustannuksiin.

Hankkeen omarahoituksen osalta voidaan päättää myös niin, että yksi tai useampi kiinteistönomistaja maksaa valtionavustuksen jälkeen maksettavaksi jäävän omavastuuosuuden kokonaan niin, ettei tiekunnalle tule lainkaan maksettavaa.

Esimerkki 1: Toimituksessa on määrätty kiinteistönomistaja vastaamaan siirtämisen kustannuksista. Tiekuunta toteuttaa hankkeen ja voi saada siihen valtionavustuksen. Valtionavustus kohdistuu tällöin kiinteistönomistajan maksuosuuteen. Jos valtionavustus on 60 %, jää kiinteistönomistajan maksettavaksi 40 %.

Esimerkki 2: Toimituksessa on määrätty hankkeen kustannusjaoksi: tiekuunta 50 % - kiinteistönomistaja 50 %. Tiekuunta toteuttaa hankkeen kokonaan ja voi saada siihen valtionavustuksen. Valtionavustus kohdistuu tällöin molempien maksuosuuksiin. Jos valtionavustus on 60 %, jää tiekunnan maksettavaksi 20 % ja kiinteistönomistajan maksettavaksi 20 %.

4.5.3 Päällystämisen avustaminen

Uuden päällysteen tai pintauksen tekemistä ei avusteta. Kysymyksessä ei ole yksityistieasetuksen 18 §:ssä mainittu tien vaurioitumisesta johtuva työ, vaan tien laatutason nostaminen.

Poikkeustapauksina päällystämisen avustamisessa voivat tulla kysymykseen esim. siltakohteen välittömän läheisyyden päällystäminen (perusteena esimerkiksi kansirakenteen suojaaminen) tai tapaukset, joissa yksityistie toimii maantien kevyen liikenteen väylän osana.

Tiekunta voi omalla kustannuksellaan päällystää tien. Päällysteen alapuolisten rakennekerrosten tekemistä voidaan avustaa vähintään soratien kantavuusvaatimusta 80 MN/m² vastaavaan määrään saakka.

Vanhan päällysteen tai pintauksen korjaamista voidaan avustaa. Tällaisia päällysteitä on erityisesti yksityisteiksi muuttuneilla vanhoilla maanteilla. Tarkoituksenmukaisin toteutustapa (vaihtoehtona huonokuntoisen päällysteen poistaminen) on kuitenkin aina arvioitava päällysteen ja sen aiempien korjausten kestoikä huomioon ottaen.

Yksityistieliittymän päällystetyn osuuden, ns. lipan, korjaamista osana laajempaa hanketta voidaan myös avustaa.

4.5.4 Tievalaistuksen avustaminen

Uuden tievalaistuksen rakentamista ei avusteta. Kysymyksessä ei ole yksityistieasetuksen 18 §:ssä mainittu tien vaurioitumisesta johtuva työ, vaan tien laatutason nostaminen.

Poikkeuksen muodostaa aiemmin valaistun tien siirtäminen, jolloin myös valaistuksen siirtäminen voi olla avustuskelpoinen toimenpide. Poikkeuksen voi muodostaa myös tilanne, jossa yksityistie toimii maantien kevyen liikenteen väylän osana.

4.5.5 Kaapelit, pylvää ja johdot

Kaapeleiden, pylväiden ja johtojen siirtämistä ei avusteta. Kysymyksessä eivät ole yksityistielain 5 §:ssä mainitut tiehen kuuluvat rakenteet ja laitteet. Kaapelit, pylvää ja johdot ovat yksityisoikeudellisin sopimuksin tiealueelle sijoitettuja laitteita, joiden siirtämisestä ja siirtämisen kustannusvastuusta on sovittu erikseen.

Kaapelien, pylväiden ja johtojen sijoittamisessa tulee ottaa huomioon tien mahdollinen tuleva parantamistarve.

Yksityistietä parannettaessa on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon teleliikennekaapeleiden tuleva sijoittamistarve tiealueelle. Tarvittaessa tierakenteeseen voidaan sijoittaa jo valmiiksi kaapeleiden asennusputkia.

4.5.6 Maanteiden yksityistiejärjestelyt ja yksityistien muuttaminen maantiekseksi

Yksityistieliittymien poistaminen ja korvaavien yhteyksien rakentaminen tehdään maantielain mukaisesti. Jos yksityistä tietä sovitaan käytettäväksi maantien kevyen liikenteen väylän osana, sovitaan yksityistien ylläpidosta erikseen. Hankkeissa ei käytetä valtionavustuksia.

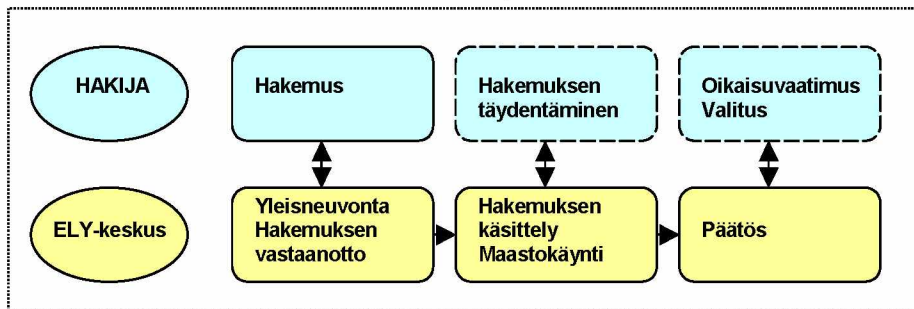
Yksityistien muuttuessa maantiekseksi ei sen mahdollisesti tarvittavaan kuntoonpanoon voida käyttää valtionavustusta. Myöskään maantien muuttuessa yksityistieksi ei

mahdollisesti tarvittavien muutostoimenpiteiden rahoittamiseen voida käyttää valtionavustusta.

5 Parantamishankkeiden avustusmenettely

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen ja muun lainsäädännön säännökset parantamishankkeiden avustusmenettelystä sekä Liikenneviraston asianta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa avustushakemuksen käsittelyn ja avustuksen maksamisen näihin säännöksiin ja ohjeisiin.

Kaavio 2. Avustushakemuksen käsittely.

5.1 Avustuksen hakeminen

Parantamisen valtionavustusta voi hakea valtionavustuskelpoisen tien tiekunta. Tien avustuskelpoisuus tarkastetaan ennen hakemuksen muun käsittelyn aloittamista.

Päätös valtionavustuksen hakemisesta täytyy tehdä tiekunnan kokouksessa. Tiekuunnan kokous voi valtuuttaa toimielimen itsenäisesti hoitamaan koko suunnittelu-, avustushakemus- ja toteuttamisprosessin.

Parantamisavustuksen hakemiselle ei ole erityistä määräaika. Suositeltavinta on kuitenkin tehdä hakemus viimeistään kesäkaudella ennen suunniteltua töiden tekemisvuotta. Tarvittava maastokäynti tai maastotarkastus voidaan tehdä vielä ennen talvikautta. ELY-keskus voi tällöin tehdä avustuspäätöksen seuraavan vuoden alkupuolella.

Avustushakemus tehdään Yksityisen tien parantamisen valtionavustus -lomakkeella. Sen saa täyttöohjeineen ELY-keskuksesta ja internet-osoitteista

- www.ely-keskus.fi → Lomakkeet ja
- www.suomi.fi → Asuminen ja rakentaminen

Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen toimialueella avustushakemus lähetetään osoitteeseen Pirkanmaan ELY-keskus, Yksityistieavustukset, PL 297, 33101 Tampere.

Kaakkois-Suomen, Pohjois-Savon, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen toimialueella avustushakemus lähetetään sille ELY-keskukselle, jonka alueella tie tai suurin osa tiestä sijaitsee.

Hakemukseen on liitettävä:

- tien parantamista koskeva suunnitelma työselityksineen
- suunnitelmakartta, johon on merkitty parantamiskohteiden sijainti sekä tien vaikutusalueen pysyvä asutus
- suoritepohjainen kustannusarvio arvonlisäverollisena
- arvio kustannusarvioon sisältyvistä, tiekunnan omana työnä tehtävistä töistä ja niiden määrästä
- pöytäkirja tiekunnan kokouksesta, jossa avustuksen hakemisesta on päätetty
- ELY-keskuksen ympäristövastuualueen aukkolausunto (silta- tai rumpuaukon mitoittamiseen liittyvä asiantuntijalausunto) tarvittaessa
- ELY-keskuksen ympäristövastuualueen luvat tarvittaessa
- muut luvat, suostumukset ja lausunnot tarvittaessa

Arvonlisävero on tukikelpoinen meno vain, jos se jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Arvonlisäveroa, johon hakijalla tai sen osakkailla on vähennysoikeus, ei pidetä tukikelpoisena kustannuksena eikä sitä voi sisällyttää kustannusarvioon. Hakemuksessa ilmoitetaan arvonlisävero vain siltä osin kuin se jää hakijan tai sen osakkaiden lopulliseksi kustannukseksi.

Suunnitelma hankkeen rahoittamisesta esitetään hakemuslomakkeella.

Tiekunta voi arvioida hankkeensa valtionavustusmahdollisuuksia tässä ohjeessa esitettyjen vaatimusten ja periaatteiden perusteella. ELY-keskus ei tee ennakkopäätöksiä eikä yksityistieasioiden yleisneuvonnassa anneta ennakkoarvioita hankkeiden avustusmahdollisuuksista. Liikenteen asiakaspalvelusta puh. 0206 90 303 (ma-pe 9-16) saa lisätietoja hankkeiden yleisistä avustamisperiaatteista.

Tiekunnan on hyvä ennen hakemuksen tekemistä olla yhteydessä kuntaan saadakseen etukäteen arvion hankkeensa kunnanavustusmahdollisuuksista.

Siltojen parantamishankkeissa on lukuisia erityispiirteitä sekä suunnittelussa että toteuttamisessa. Nämä erityispiirteet esitetään kootusti jäljempänä. Myös siltahankkeita koskevat kuitenkin nämä yleiset menettelytapaohjeet.

Lisätietoja ja tarkempia ohjeita avustuksen hakemisesta saa Liikenteen asiakaspalvelusta, puh. 0206 90 303 (ma - pe 9 -16).

5.2 Valtionavustuspäätös

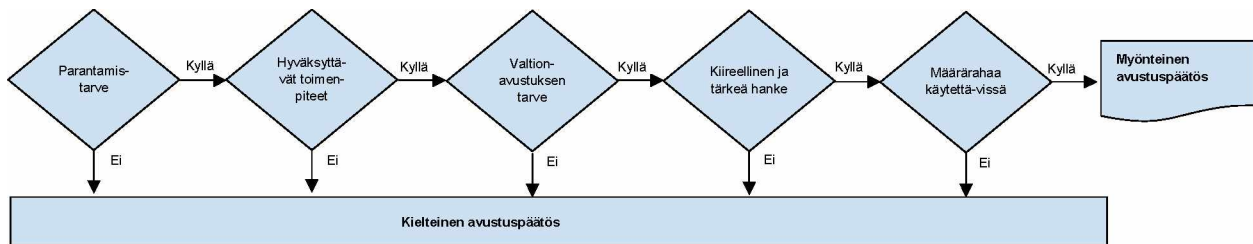
Hakemuksen, suunnitelman ja kustannusarvion tarkastukseen liittyy tarvittaessa myös maastokäynti tai maastotarkastus ennen avustuspäätöksen tekemistä.

Suunnitelman ja kustannusarvion tarkastuksessa kiinnitetään huomiota esitettyjen toimenpiteiden oikeaan mitoittamiseen tien kunto ja merkitys huomioon ottaen. Toimenpiteiden ylirajoitus ja ylirajoitus karsitaan. Myös hankkeiden mahdolliseen alimitoitukseen kiinnitetään huomiota. Kustannusarviota voidaan korottaa, jotta kaikki tarpeelliset toimenpiteet saadaan kerralla toteutettua.

Hakemus edellytetään täydennettäväksi hankkeissa, joissa puuttuvat hankkeen toteuttamisen kannalta keskeiset luvat, päätökset tai suostumukset.

ELY-keskuksen harkinnassa on avustettavien kohteiden valinta ja niiden saaman avustuksen määrä. Avustettavia kohteita ja avustusten suuruutta harkittaessa otetaan huomioon parantamistarve, esitetyt toimenpiteet, valtionavustuksen tarve sekä hankkeiden kiireellisyys ja tärkeys.

Kaavio 3. Hankkeen avustamisen harkinnanvaraisuus.

Valtionavustuksen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon hankkeen laatu ja laajuus. Pienissä hankkeissa valtionavustukselle ei yleensä ole lain tarkoittamaa tarvetta. Lisäksi niistä aiheutuu suhteettoman paljon hallinnollista työtä hankkeen kokoon ja vaikuttavuuteen nähden. Pienet hankkeet ovat lisäksi enimmäkseen kunnossapitotyyppisiä ja siten lähtökohtaisesti jo avustuskelvottomia parantamishankkeita.

Avustettavien parantamishankkeiden koolla ei ole alarajaa, mutta käytännössä alle 10 000 euron hankkeita avustetaan harvoin.

ELY-keskuksen myönteisessä avustuspäätöksessä hyväksytään ja määrätään

- hankkeen suunnitelma ja kustannusarvio
- avustusprosentti
- avustuksen enimmäismäärä
- maksuerien lukumäärä
- työn valmistumisen määräaika
- muut ehdot

Jos hanke ei täytä avustettaville hankkeille edellä esitettyjä edellytyksiä, tehdään siitä kielteinen avustuspäätös. Kielteinen päätös tehdään, jos

- parantamistarvetta ei ole
- parantamistarve johtuu tien kunnossapidon selvästä laiminlyönnistä
- esitetyt toimenpiteet eivät ole hyväksyttäviä
- hanke on pieni tai valtionavustusta ei muutoin katsota tarpeelliseksi
- hanke ei ole kiireellinen ja tärkeä
- avustusmääräraha ei lähivuosinakaan tule riittämään hankkeen avustamiseen

Jos hankkeella katsotaan olevan seuraavana vuonna tai aivan lähivuosina mahdollisuus tulla avustetuksi, voidaan se kielteisestä päätöstä tekemättä ottaa huomioon seuraavien vuosien avustettavista hankkeista päätettäessä. Tällaisissa tapauksissa tiekunnalle ilmoitetaan hakemuksen käsittelyn jatkamisesta. Ilmoitus ei kuitenkaan ole sitova lupaus tulevasta myönteisestä avustuspäätöksestä.

Kiireellisissä hankkeissa (tien tai sillan sortuminen, liikenteen kokonaan estävä routavaurio, ym.) tien avustuskelpoisuus selvitetään ja avustuspäätös tehdään nopeutetulla menettelyllä.

Kaikki avustuspäätökset ovat julkisia. Avustuspäätös annetaan tiedoksi asianomaiselle kunnalle. Tehdyt avustuspäätökset julkaistaan jälkikäteen myös ELY-keskusten internet-sivulla.

5.3 Avustuksen suuruus

Avustus on yleensä 60 % hankkeen hyväksytyistä ja tukikelpoisista arvonlisäverollisista kustannuksista.

Joissakin hankkeeseen sisältyvissä töissä avustus voi olla suurempi eli 75 %. Tällaisia voivat olla

- siltojen, putkisiltojen sekä suurimpien ja vaativimpien rumpujen uusiminen ja peruskorjaus
- poikkeuksellisten olosuhteiden, kuten tulvien tielle aiheuttamien vaurioiden korjaamistyöt

Hankkeessa, jossa on kummankin ryhmän toimenpiteitä, määräytyy avustusprosentti eri toimenpiteiden kustannusarvioiden suhteessa.

Esimerkki: Kokonaiskustannuksiltaan 100 000 euron hanke koostuu 60 000 euron sillankorjauksesta ja 40 000 euron tienparannuksesta. Avustus on $75\% \times 60\,000 + 60\% \times 40\,000 = 69\,000$ euroa. Avustusprosentti on siis 69 %. Avustusprosentti pyöristetään alaspäin lähimpään kokonaislukuun (eli desimaaleja ei huomioida).

Puutavarakuljetusten kannalta merkittävälle teille vuosina 2009–2011 myönnettävät parantamisavustukset ovat 50 % hankkeen hyväksytyistä arvonlisäverollisista kustannuksista. Uuden tien rakentamisen osalta avustus on 30 % hyväksytyistä kustannuksista.

5.4 Avustuksen maksaminen

Avustus maksetaan työn edistymisen mukaan avustuspäätöksen mukaisissa erissä. Kutakin avustuserää on haettava kirjallisesti (kirje, telefax, sähköposti) avustuspäätöksessä nimetyltä maksatusasioiden yhteyshenkilöltä.

Ensimmäinen erä voidaan maksaa töiden aloittamisen jälkeen ilman kuluselvitystä. Jos avustus maksetaan kahdessa erässä, voi ensimmäisen erän suuruus olla enintään 50 % valtionavustuksen määrästä. Jos avustuseriä on enemmän kuin kaksi, voi ensimmäisen erän suuruus olla enintään 30 % valtionavustuksen määrästä.

Seuraavat avustuserät maksetaan avustuspäätöksen mukaisesti, kun riittävästi kustannuksia on syntynyt. Tiekunnalta voidaan jo välimaksuserien yhteydessä vaatia hankkeen kirjanpidon ja/tai tositteiden esittämistä.

Viimeistä avustuserää tiekunnan on haettava kirjallisesti avustuspäätöksen liitteenä olevalla Yksityisen tien valtionavustuksen maksaminen -lomakkeella. Sen liitteenä annetaan selvitys hankkeen toteutuneista kustannuksista.

Avustusta maksetaan hyväksyttävien, toteutuneiden kustannusten perusteella avustuspäätöksessä esitettyjen avustusprosentin ja avustuksen enimmäismäärän mukaan.

Viimeisen erän maksatushakemukseen liitetään

- työtilitysten luettelo, jolla selvitetään tositteittain tehdyt työt ja muut kustannukset
- selvitys vastikkeetta hankkeen hyväksi tehdyistä töistä
- kopiot tositteista (laskuista) ja tiliotteista (Huom. ELY-keskus ei palauta kopioita tiekunnalle. Tiekuunnan tulee säilyttää alkuperäinen kirjanpitoaineisto kirjanpitolain mukaisesti.)
- kirjanpidon raportit (kunta)

Kopiot alkuperäisistä tiliositteista on liitettävä hakemukseen myös silloin, kun hankkeen toteuttajana on tiekunnan puolesta joku ulkopuolinen toimija (esimerkiksi metsäkeskus, metsänhoitoyhdistys, metsäpalveluyritys, tiepalveluyritys tai vastaava).

Kunnan ollessa hankkeen toteuttajana riittää, että hakemukseen liitetään kirjanpidon raportit.

Myös hankkeen tukikelpoisissa arvonlisäveroissa tapahtuneet mahdolliset muutokset esitetään viimeisen erän maksatushakemuksessa.

Kaikissa selvityksissä on oltava vaaditut allekirjoitukset. Tiekuunta ja sen toimielin vastaavat selvitysten oikeellisuudesta. ELY -keskuksella on oikeus määrätä tiekuunta palauttamaan jo maksettu avustus, jos tiekuunta on antanut ELY -keskukselle vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Tarvittavat lomakkeet täyttöohjeineen lähetetään tiekunnalle avustuspäätöksen yhteydessä. Lomakkeet ovat saatavissa myös ELY-keskusten internet-sivulta osoitteesta www.ely-keskus.fi → Lomakkeet.

Tositteesta tai laskusta tulee käydä selville laskutettujen työsuoritusten tai tavaroiden lajit, määrät ja hinnat. Tositteiden asianmukaisuus voidaan varmistaa tiekunnan tiliotteista ja tarvittaessa kirjanpidosta.

Jos työ on kokonaan tai osaksi tehty tiekunnan omana työnä, on tieosakkaiden tekemistä töistä tehtävä erillinen selvitys.

Viimeinen erä maksetaan, kun työ on valmis ja hyväksytty. Hyväksymiseen liittyy hankkeen lopputarkastus, jossa tarkastetaan, onko suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tehty. Tiekuunnan mahdollisesti toimittamat alkuperäiset tositteet palautetaan tiekunnalle hyväksymispäätöksen mukana. Hyväksymispäätökseen liittyy oikaisuvaatimusosoitus.

Työt tai hankinnat, jotka on tehty ennen ELY-keskuksen tekemää avustuspäätöstä, eivät ole avustukseen oikeuttavia ellei niiden tekemiseen ole saatu ELY-keskuksen hyväksyntää.

Hankkeen hyväksytyssä suunnitelmassa ja kustannusarviossa esitetyistä toimenpiteistä aiheutuneet kustannukset ovat hyväksyttäviä. Pienet työnaikaiset muutokset (esimerkiksi tierumpujen tai murskemäärien vähäiset muutokset) kokonaiskustannusarvion puitteissa ovat yleensä hyväksyttäviä. Jos tiekunnan tekemät muutokset tai ylimääräiset toimenpiteet eivät ole tarkoituksenmukaisia, ei niitä hyväksytä avustettavaksi.

Suuremmista muutoksista hankkeen suunnitelmaan, toteutettaviin toimenpiteisiin sekä hankkeen kustannusarvioon on etukäteen sovittava ELY-keskuksen valvojan kanssa, vaikka kokonaiskustannusarvio ei ylittyisikään.

Avustuspäätöksessä hyväksyttyä kustannusarviota ja avustuksen enimmäismäärää ei voida muuttaa ilman uutta avustushakemusta ja uutta avustuspäätöstä. Kustannusarvion ylittyessä huomattavasti voidaan tiekunnan tekemän uuden avustushakemuksen perusteella harkinnan mukaan ja määrärahojen puitteissa myöntää lisäavustusta, jos kustannusten ylittymiseen on hyväksyttävä peruste. Pienet kustannusarvion ylitykset jäävät kokonaan tiekunnan vastuulle.

Viimeistelyn laadusta mahdollisesti annetut huomautukset ja ohjeet eivät ole esteenä kustannusten hyväksymiselle ja viimeisen avustuserän maksamiselle. Viimeistelystä aikanaan mahdollisesti aiheutuvia kustannuksia ei kuitenkaan hyväksytä.

5.5 Muutoksenhaku

Tiekunta voi hakea muutosta ELY-keskuksen tekemään avustus- tai maksatuspäätökseen. ELY-keskuksen päätökseen ei saa suoraan hakea muutosta valittamalla, vaan päätökseen saa hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään ELY -keskukselle.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun ELY-keskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta. Valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomio-
piirissä tie tai suurin osa siitä sijaitsee.

Yksityiskohtaiset muutoksenhakuohjeet ovat päätöksen liitteenä.

6 Tien parantamissuunnitelman laatiminen

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen ja muun lainsäädännön säännökset parantamishankkeiden suunnitelmasta ja kustannusarviosta sekä Liikenneviraston asiasta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa suunnitelman ja kustannusarvion käsittelyn ja arvioinnin näihin säännöksiin ja ohjeisiin. Tiekunnan on avustuksen hakemiseen liittyvää suunnitelmaa laatiessaan noudatettava näitä säännöksiä ja ohjeita.

6.1 Yleistä

Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa, että parantamishanke toteutetaan tarkoituksenmukaisimmalla tavalla mahdollisimman edullisesti ympäristö- ja luonnonarvot huomioon ottaen. Tiekunnan kannattaa aina käyttää ammattitaitoista suunnittelijaa. Tarjolla olevilta suunnittelijoilta kannattaa tiedustella referenssikohteita.

Suuremmissa hankkeissa laaditaan yksityistiesuunnitelma, joka koostuu suunnitelmaselostuksesta, kustannusarviosta, suunnitelmakartoista sekä pituus- ja poikkileikkauskuvista. Tien rakenteen suunnittelu ja rakennekerrosten mitoitus perustuu tarvittaessa maaperätutkimuksiin ja kantavuusmittauksiin.

Suunnitteluun voi hankkeen koosta riippumatta sisältyä sellaisia erityispiirteitä, jotka edellyttävät ammattisuunnittelijan käyttämistä ja neuvotteluja ympäristöviranomaisen kanssa. Tällaisia ovat ainakin pohjavesi- ja Natura-alueilla tai niiden läheisyydessä toteutettavaksi ajatellut hankkeet.

Pienemmissä hankkeissa noudatetaan kevennettyä suunnittelumenettelyä. Hankkeesta laaditaan kustannusarvion lisäksi työselitys, josta käyvät ilmi toteutettavat työt, työmäärät ja työmenetelmät. Kohteet esitetään sopivamittakaavaisella kartalla.

Parantamistöistä on suunnittelijan ja toteuttajan avuksi laadittu erityiset ohjekortit, jotka ovat saatavissa ELY-keskusten internet-sivulta osoitteesta www.ely-keskus.fi.

6.1.1 Luvat ja lausunnot

Suunnitteluun liittyy aina myös tarvittavien viranomaislupien ja -lausuntojen hankkiminen. Luvat ja lausunnot hankkii joko tiekunta itse tai suunnittelija osana suunnittelutoimeksiantoa.

Suuremmissa uusissa silta- ja rumpuhankkeissa ($\varnothing \geq 1000$ mm) tarvitaan yleensä ELY-keskuksen ympäristövastuualueen maksullinen aukkolausunto.

ELY-keskuksen ympäristövastuualueelta saa myös lausunnon aluehallintoviraston vesilain mukaisen käsittelyn ja luvan tarpeesta vesistöön rakennettaessa mm. silta- ja pengerryshankkeissa.

ELY-keskuksen ympäristövastuualue valvoo luonnonsuojelulain noudattamista. Yksityistielaisissa on erityinen säännös (7a §) teiden tekemisestä ja parantamisesta Natura-alueilla tai niiden lähistöllä.

ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto tarvitaan myös pohjavesialueilla toteuttavissa hankkeissa. Ympäristöluvan tarve on selvitettävä käytettäessä kierrätysmateriaaleja esim. betonirouhe, kumirouhe, jne.

Muita mahdollisia lupia ja lausuntoja ovat liittymäluvat maantiehen tai liittymäsuostumukset toiseen yksityistiehen. Joissain tapauksissa liittymäasia saatetaan joutua ratkaisemaan yksityistietoimituksessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen toimenpidelupa tai maisematyö lupa saatetaan tarvita kunnan rakennusvalvonta- tai ympäristöviranomaiselta.

Lupien ja lausuntojen hankkimisesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset voidaan hyväksyä osana hankkeen kustannusarviota.

6.1.2 Yksityistietoimitus ja maanomistajien suostumukset

Jos tietä siirretään tai hankkeessa muutoin tarvitaan lisää tiealuetta, tarvitaan maanmittaustoimiston pitämä yksityistietoimitus.

Yksityistietoimitus on maksullinen. Maksu määräytyy toimitukseen käytetyn työajan mukaan. Maksu jaetaan osapuolten kesken heidän toimituksesta saamansa hyödyn perusteella. Tiekunnan ollessa hakijana määrätään toimitusmaksu yleensä tiekunnan maksettavaksi.

Lisätietoja: www.maanmittauslaitos.fi.

Yksityistietoimituksen kustannuksia ei hyväksytä valtioneuvostukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi.

Tien siirtäminen voidaan ELY-keskuksen hyväksymissä kiireellisissä tapauksissa käynnistää ja toteuttaa myös maanomistajien kirjallisilla suostumuksilla. Tällaisissa tapauksissa ELY-keskuksen ympäristövastuualue varmistaa, ettei tien siirtämisellä ole haitallisia ympäristövaikutuksia. Tarvittava yksityistietoimitus voidaan tällaisissa tapauksissa pitää hankkeen toteuttamisen jälkeen.

Tien levittäminen ja pienet oikaisut voidaan toteuttaa maanomistajien suostumuksella. Tällaiseen maanomistajan suostumuksella käyttöön otettuun lisäalueeseen syntyy yksityistielain 16 §:n 2 momentin perusteella pysyvä tieoikeus. Myös näissä tapauksissa on suositeltavaa myöhemmin pitää yksityistietoimitus.

6.1.3 Suunnitelmakartat

Yksityistiesuunnitelman yleiskarttana, jolla tien ja hankkeen sijainti esitetään, voidaan käyttää GT-karttaa 1:200 000 tai 1:250 000 tai niiden suurennosta 1:100 000.

Parantamishankkeen kohteiden sijainti ja tien vaikutusalueen pysyvä asutus voidaan esittää peruskartalla 1:20 000 tai 1:25 000.

Yksityiskohtaista suunnittelua varten tarvitaan tarkempia karttoja. Maanmittaustoimistosta tai kartta-alan yritysiltä voi tilata tarvittavan karttatulosteen paperikarttana ja/tai sähköisessä muodossa (esim. pdf- tai rasterikartta).

Hankkeen yleiskartaksi sopii yleensä 1:10 000 kartta. Paaluvälikohtaiset suunnitelmat voidaan esittää 1:5 000 suunnitelmakartoilla. Taajama-alueiden yksityistiehankkeissa voi kunnasta olla saatavissa suunnittelua varten kaavoituksen pohjakartta 1:2 000.

6.2 Hankkeiden tekninen suunnittelu ja mitoitus

Parantamishankkeiden yksityiskohtaiseen suunnitteluun löytyy ohjeita ohjekorteista, jotka ovat saatavissa ELY-keskusten internet-sivulta osoitteesta www.ely-keskus.fi.

Ohjekortit perustuvat rakennekerrosten mitoituksen osalta Liikenneviraston ohjeeseen Tierakenteen suunnittelu (TIEH 2100029-04), joka on saatavissa Liikenneviraston internet-sivulta www.liikennevirasto.fi.

Suomen Tieyhdistys on Liikenneviraston tuella laatinut ohjejulkaisun Yksityistien parantaminen. Osia siitä on saatavissa suunnittelun ja toteuttamisen avuksi yhdistyksen internet-sivulta www.tieyhdistys.fi.

Liikenneteknisellä suunnittelulla ratkaistaan tien sijainti eli linjaus, tien korkeus ja pituuskaltevuus eli tasaus, näkemäalueiden mitoitus, tien leveys, liittymien mitoitus sekä kohtaamis- ja kääntöpaikkojen sijainti ja mitoitus.

Parantamishankkeissa liikenneteknistä suunnittelua tarvitaan mm. teiden siirroissa, mäkien loiventamisessa ja mutkien oikaisuissa, teiden levityksissä, näkemäesteiden poistamisessa sekä liittymien siirroissa.

Yksityistien ajoradan leveys on yleensä 4,5 – 5,5 metriä. Teillä, joilla on paljon raskasta liikennettä, voi leveys olla 6,0 metriä. Vähäisemmillä pääsyteillä voi leveydeksi riittää 3,5 - 4,0 metriä. Kohtaamispaikkojen rakentaminen on mahdollista parantamishankkeen yhteydessä.

Tietä siirrettäessä uusi tielinja on pyrittävä sijoittamaan niin, että tien rakentamiskustannukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Kalliot, louhikot, jyrkät mäet ja pehmeiköt on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä kiertämään. Tien linjausta suunniteltaessa on otettava huomioon myös ympäristönäkökohdat.

Yksityisteiden näkemien suunnittelun ja näkemien ylläpidon lähtökohtana on liikenne- ja viestintäministeriön ohje yleisten teiden näkemäalueista, päätös 66/2002. Ohje koskee maanteitä, mutta sitä voidaan soveltaa myös yksityisteillä.

Maantieliittymän paikan siirroissa tarvitaan uusi liittymälupa.

Liittymien ja tasoristeysten näkemäraivaukset voidaan hyväksyä avustettavaksi hankkeen puitteissa.

Kohtaamis- ja kääntöpaikkojen mitoituksessa voidaan soveltaa Metsäteho Oy:n Metsätieohjeistoa (www.metsateho.fi).

Hankkeeseen välittömästi liittyvien ja hankkeesta aiheutuvien pysyvien liikennemerkkien (lähinnä varoitus- ja ohjemerkit) ja liikenteenohjauslaitteiden (esimerkiksi reunapaalut) hankkimista voidaan hankkeen osana avustaa.

Kantavuuden parantamishankkeissa on tärkeää varmistaa oikea ja taloudellinen kantavuuden parantamistapa. Rakennekerrosten mitoitus voidaan pienissä hankkeissa tehdä pelkän historiatiedon ja maastoinventointien perusteella seuraamalla tierakenteen pehmenemistä keväisin tien eri kohdissa. Suuremmissa hankkeissa mitoituksen tulee yleensä perustua pohjatutkimuksiin ja/tai kantavuusmittauksiin. Kantavuusmittauksista ja rakennekerrosten suunnittelusta löytyy lisätietoja ohjekorteista, jotka ovat saatavissa ELY-keskusten internet-sivulta www.ely-keskus.fi

Tien tavoitekantavuus ja tarkoituksenmukaiset rakennekerrokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Jos tiellä on tärkeä asema tieverkossa ja paljon raskasta liikennettä, pidetään tavoitekantavuuden arvona 80 MN/m². Kantavuus riittää täydelle 60 t ajoneuvopainolle. Rakennekerrokset suunnitellaan pohjamaan perusteella.

Puutavarakuljetusten kannalta merkittävillä teille vuosina 2009–2011 myönnettävissä avustuksissa lähtökohtana on aina tavoitekantavuus 80 MN/m².

Avustukseen oikeuttava kulutuskerros on tiivistettynä 50 mm, sen ylittävä kulutuskerroksen määrä on tiekunnan omalla kustannusvastuulla. Kulutuskerrosta voidaan avustaa vain muiden toimenpiteiden, esim. tien kantavuuden parantamisen yhteydessä tehtynä. Pelkkää kulutuskerroksen lisäämistä ei pidetä tien parantamisena.

Pehmeiköillä voidaan tarvita massanvaihto ja/tai geovahvisteita.

6.2.1 Ojien ja rumpujen mitoitus

Pelkkä ojitus ja/tai yksittäisten pienten ($\varnothing < 1000$ mm) rumpujen uusiminen on tavanomaista kunnossapitoa, jota ei avusteta tien parantamisena. Kuivatuksen toimivuus on kuitenkin tärkeä tekijä rakenteen kestävyuden kannalta. Ojitus ja pienten rumpujen uusiminen voidaan hyväksyä parantamiseksi osana laajempaa kantavuuden ja kuivatusjärjestelmän parantamista. Hankkeet on kuitenkin katsottava tapauskohtaisesti.

Sivuojan pituuskaltevuuden täytyy yleensä olla vähintään 0,4 %. Sisäluiskan kaltevuudeksi suositellaan 1:2. Mikäli luiskakaltevuus on jyrkempi, on vaara reunakantavuuden heikkenemisestä. Jos pohjamaa on routivaa, täytyy ojan syvyyden olla vähintään $h = 25$ cm mitattuna päällysrakenteen alapinnasta.

Alle $\varnothing 400$ mm tierumpuja ei pitäisi käyttää. Liittymärumpujen minimikooksi suositellaan $\varnothing 300$ mm. Rumpujen hankkimista ei avusteta, koska ne eivät ole tiekunnan vaan liittäjän vastuulla. Tien siirtämistapauksissa voi esiintyä tilanteita, joissa tiekunta on velvollinen rakentamaan uudet liittymärummut vastaamaan entistä tilannetta. Liittymärumpujen asennustyö parantamishankkeen osana voidaan hyväksyä.

Ojien ja rumpujen mitoituksesta löytyy lisätietoja ohjekorteista, jotka ovat saatavissa ELY-keskusten internet-sivulta www.ely-keskus.fi.

6.3 Hyväksyttävät kustannukset, kustannusarvio ja työselitys

Valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi hyväksytään hankkeen suunnittelusta, parantamistöiden toteuttamisesta ja töiden valvonnasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

Hankkeesta laaditaan avustushakemuksen liitteeksi aina suoritepohjainen kustannusarvio, josta käyvät ilmi arvonlisäverollisina tai arvonlisäveron osuus selvästi eriteltynä

- suunnittelu- ja valvontakustannukset
- tehtävät työt työlajeittain selitettynä
- suoritemäärät ja suoriteyksiköt
- yksikköhinnat ja kokonaishinnat
- tiekunnan omana työnä tehtävät työt ja niiden kustannukset

Pienemmissä hankkeissa tarvittavat selitykset voidaan sisällyttää kustannusarviolomakkeeseen. Suuremmista hankkeista laaditaan kustannusarvion lisäksi erillinen työkohtainen työselitys laatuvaatimuksineen.

6.3.1 Suunnittelu-, kilpailuttamis- ja valvontakustannukset

Normaalit yksityistien parantamishankkeen suunnittelu- ja valvontakulut ovat yhteensä enintään 5-10 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Siltahankkeissa suunnittelu- ja valvontakulujen osuus voi olla suurempikin.

Mikäli em. kulut ovat enemmän kuin 10 %, pitää syytä niihin tarkastella tarkemmin. Tiekuunnalta voidaan tarvittaessa pyytää yksityiskohtainen selvitys suunnittelu- ja valvontakustannuksista.

Valvontakuluja hyväksytään vain hankkeelle ilmoitetun valvojan ja/tai mahdollisen turvallisuuskoordinaattorin osalta.

Hankkeen kilpailuttamisesta aiheutuneet kohtuulliset asiantuntijapalkkiot ovat hyväksyttäviä. Usein kilpailuttaminen tai siinä avustaminen sisältyy suunnittelun ja valvonnan käsittävään kokonaissopimukseen, jolloin kustannuksia arvioidaan edellä esitetyllä tavalla osuutena hankkeen kokonaiskustannuksista.

Tarpeellisista pohjatutkimuksista ja kantavuusmittauksista ja niiden analysoinnista aiheutuneet kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tarvittavista luvista ja lausunnoista aiheutuneet kustannukset ovat hyväksyttäviä.

6.3.2 Muut kulut

Tiekunnan ja sen hoitokunnan kokous- ja matkakulut eivät ole avustuskelpoisia kuten eivät myöskään hankkeen taloushallinnosta aiheutuneet kulut.

Toimitus- ja/tai yksiköintikustannukset eivät ole avustuskelpoisia. Siten myöskään tiekunnan perustamisesta tai tienosien liittämisestä tiekunnan tiehen aiheutuvat kus-

tannukset (tieosakkaiden kokoukset, toimitukset, tieyksiköinti, jne.) eivät ole avustuskelpoisia.

Tiekunnan maksettavaksi määrättyjä tai sovittuja maapohja- ja muita korvauksia ei avusteta.

6.3.3 Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehty työ

Tiekunnan omana työnä toteutettavaksi sopivat mm. puiden kaadot ja tienvarsien raivaus, kaivumaiden poisajo, rumpujen ja suodatinkankaiden asennus sekä jälkityöt lanauksineen.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehdystä työstä on laadittava erillinen selvitys, jos työt halutaan hyväksyttäväksi osana hankkeen kustannuksia. Työstä on pidettävä yksityiskohdista tuntikirjanpitoa, josta käyvät ilmi

- työn tekemisen päivämäärät
- tehdyn työn kuvaus
- tekijän nimi
- kunkin tekijän työmäärä tunteina ja työn arvo euroina

Kunkin työntekijän pitää vahvistaa kirjanpito omalta osaltaan. Koko tuntikirjanpidon vahvistaa tiekunnan valitsema hankkeen vastuuhenkilö.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävästä työstä täytyy tehdä arvio osana hankkeen kustannusarviota. Avustusta maksetaan enintään tehdyn arvion mukaiseen, hyväksytyyn määrään saakka.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtynä työnä hyväksytään tieosakkaan tekemä työ. Henkilötyön arvo on 10 euroa työntekijätunnilta. Jos työ tehdään käyttäen traktoria tai muuta vastaavaa työkonetta, työkoneen käyttämisen arvoksi luetaan henkilötyön lisäksi 20 euroa tunnilta, henkilötyö + konetyö on siis yhteensä 30 euroa tunnilta.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehty hankkeen suunnittelu ja valvonta voidaan hyväksyä, valvonnassa kuitenkin vain hankkeelle hyväksytyyn valvojan töiden osalta.

Tieosakkaan vastikkeetta hankkeen hyväksi luovuttamat tuotantopanokset (maa-ainekset, puutavara) voidaan hyväksyä paikkakunnan hintatason mukaisesti.

Hyväksyttäviin kustannuksiin ei voida sisällyttää

- koneesta riippumatta suurempia konekustannuksia kuin 20 euroa tunnilta
- moottori- tai raivaussahojen ja muiden pienkoneiden käyttöä
- kokouksiin tai neuvotteluihin osallistumista
- matkakuluja
- tarjoilukuluja
- hallintokuluja

Tieosakkaiden omaa työtä on myös tavanomainen talkootyö, josta ei synny avustuskelpoisia kustannuksia. Tällaisen talkootyön määrän seuraaminen on tiekunnan sisäinen asia. Talkoovakuutuksesta aiheutuneet kustannukset voidaan hyväksyä.

Jos työ tehdään tieosakkaiden omana työnä tiemaksuja vastaan, ei kysymyksessä ole vastikkeetta tehty työ. Tällaiset työt ja kustannukset ovat hyväksyttäviä samoin perustein kuin ulkopuolisen urakoitsijan tekemät työt. Maksatushakemuksessa on tällaisesta työstä esitettävä tosite, josta käy ilmi

- tieosakkaan nimi
- työn tekemisen päivämäärät
- tehdyn työn kuvaus
- työmäärä
- yksikköhinta (em. hyväksyttävään määrään saakka)
- yhteishinta
- mahdollinen arvonlisäveron osuus
- kuitattujen tiemaksujen määrä

7 Siltahankkeen suunnittelun erityispiirteet

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen ja muun lainsäädännön säännökset siltahankkeiden suunnitelmasta ja kustannusarviosta sekä Liikenneviraston asiasta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa siltasuunnitelman ja kustannusarvion käsittelyn ja arvioinnin näihin säännöksiin ja ohjeisiin. Tiekuunnan avustuksen hakemiseen liittyvää suunnitelmaa laatiessaan noudatettava näitä säännöksiä ja ohjeita.

7.1 Yleistä

Sillat ovat liikenteelliseltä merkitykseltään, arvoltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan tärkeä ja vaativa osa yksityisteitä ja yksityistienpitoa. Niiden tarkastuksista, kunnossapidosta ja parantamisesta löytyy ohjeita internet-osoitteesta www.liikennevirasto.fi.

Tiekunnalle ja sen toimielimelle on yksityistielaisissa asetettu velvollisuus seurata sillan kuntoa ja kantavuutta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin sillan korjaamiseksi tai painorajoitusten asettamiseksi. Tiekuunnan ja erityisesti sen toimielimen on huolehdittava siltojen asianmukaisesta tarkastamisesta ja kunnossapidosta.

Valtionavustusta voidaan myöntää siltojen uusimiseen ja vaurioitumisen estämiseen. Tällaisia hankkeita voivat olla

- koko sillan uusiminen
- sillan korvaaminen putkisillalla tai rummulla
- siltarakenteiden uusiminen ja korjaaminen

Siltojen tavanomaiseen kunnossapitoon ja aivan pieniin korjaustöihin ei pääsääntöisesti voida myöntää valtionavustusta.

Valtionavustuksen hakemiseen, hakemuksen käsittelyyn ja päätöksentekoon sekä avustuksen maksamiseen liittyvät toimet ja määräajat ovat samat kuin edellä tiehankkeiden osalta on esitetty.

Vesistösiltojen korjaustyö saattaa vaatia vesilain mukaisen luvan, koska silta voi haitata vesiliikennettä, aiheuttaa padotusta, vaikeuttaa uoman perkausta taikka muuttaa pohjaveden tasoa.

ELY-keskuksen ympäristövastualueelta saa tiedon tarvittavista silta-aukon mitoista, perkaussyvyydestä ja siitä, onko tarpeellista hakea vesilain mukainen lupa aluehallintovirastosta. Vesilain mukainen lupa on aina haettava sillan tekemiseen yleisen kulkutai uittoväylän yli. Lausunnot ja luvat ovat maksullisia. Lupakäsittelyyn aluehallintovirastossa on syytä varata tavanomaisissa tapauksissa 3-6 kuukautta.

Siltahankkeissa saatetaan tarvita myös maankäyttö- ja rakennuslain mukainen toimenpidelupa kunnan rakennustarkastusviranomaiselta. Lupa on maksullinen.

Siltahankkeista tarvitaan aina silta-asiantuntijan laatima suunnitelma valtionavustushakemuksen liitteeksi. Sillan suunnittelijalla tulee olla riittävä koulutus ja kokemusta vastaavien rakenteiden suunnittelusta. Kokeneen suunnittelijan käyttö luo

edellytykset turvallisen ja kustannus-, ulkonäkö- ym. vaatimukset parhaiten täyttävän siltaratkaisun löytämiselle. Kokeneita suunnittelutoimistoja on lueteltu mm. Liikenneviraston internet-sivulla www.liikennevirasto.fi.

Suunnittelusopimus on syytä tehdä kirjallisena esimerkiksi Konsulttitoiminnan yleisiä sopimusehtoja (KSE 1995) noudattaen. Tiekkunnan kannattaa siltahankkeessa aina ensin olla yhteydessä ELY-keskukseen. Opastusta suunnitelman hankkimiseen voi saada esimerkiksi ELY-keskuksen siltainsinööritä.

Liikenneviraston internet-sivulta www.liikennevirasto.fi löytyy runsaasti yleistä siltatietoa ja tietoa yksityistiesilloista.

7.2 Alustava suunnittelu

Alustavassa suunnitteluvaiheessa selvitetään sillan lopullinen paikka sekä sellainen siltaratkaisu, joka täyttää tekniset, taloudelliset ja ympäristöön sopeutumisen vaatimukset. Alustavalla suunnitelmalla haetaan mahdollisesti tarvittavia vesi- ja rakennuslain mukaisia lupia.

Alustavan suunnittelun lähtötietoina ovat siltapaikkaa koskevat tiedot, joita hankitaan mm. mittauksin ja maaperätutkimuksin. Sillan pituutta, siltatyyppejä ja jännemitoja valittaessa erilaisia ratkaisuja vertaillaan käyttäen apuna luonnospiirustuksia ja kustannusvertailuja.

Sillan pituuteen ja jännejakoon vaikuttavina tekijöinä otetaan huomioon veneliikenteen lisäksi veden vaihtuminen, pohjasuhteet, pengerkustannukset ja maisemalliset tekijät.

Sillan perustamistapa valitaan perustamistapaselvitykseen pohjautuvien teknisten ja taloudellisten vaihtoehtoverailujen perusteella.

Valitusta siltaratkaisusta tehdään alustava yleispiirustus ja alustava kustannusarvio sekä laaditaan ratkaisua perusteleva suunnitelmaselostus.

Pienissä ja helpoissa siltakohteissa, jotka eivät tarvitse aluehallintoviraston lupaa, voidaan tyyppivertailun jälkeen valitusta siltaratkaisusta laatia suoraan lopullinen suunnitelma.

7.3 Rakennussuunnitelma

Rakentamista ja valtionavustuksen hakemista varten laaditaan rakennussuunnitelma.

Siltasuunnitelmat laaditaan niin, että sillasta saadaan vaaditut kuormat kantava ja pitkäikäinen sekä kohtuulliset esteettiset vaatimukset täyttävä.

Yksityisteiden sillat mitoitetaan yleensä kestävämpään vähintään Liikenneviraston ohjeen Siltojen kuormat mukaiset kuormaluokat Lk II ja Ek 2, mikä varmistaa että normaalisti sallitut liikennekuormat voivat käyttää siltaa ilman painorajoitusta. Mitoitusta varten tehdään tarvittavat pohjatutkimukset ja hankitaan perustamistapalausunto.

Puutavarakuljetusten kannalta merkittävillä teillä vuosina 2009–2011 myönnettävissä siltahankkeiden avustuksissa lähtökohtana on aina vähintään täyden puutavara-auton 60 tonnin kantavuusvaatimus.

Sillan leveyden tulee yleensä olla vähintään 6 m; tämä leveys vaaditaan aina, jos tie myöhemmin luovutetaan maantiekseksi. Yksikaistaisella, kohtaamispaikoilla varustetuilla teillä silta voi olla kapeampikin, ei kuitenkaan alle 4 m.

Suunnitelmaan kuuluvat:

- yleispiirustus
- rakennepiirustukset
- suunnitelmaan liittyvät muut piirustukset
- kustannusarvio
- siltakohtainen työselitys tai laatuvaatimukset tarvittaessa

Liikennevirasto on julkaissut valmiita rakennesuunnitelmia, ns. tyyppipiirustuksia joistakin siltatyypeistä sekä suunnittelu- ja rakentamishojeita mm. teräspuutkissiltoja varten (Teräspuutkissillat, Suunnitteluohje TIEH 2100054–7 ja Rakentamisen laatuvaatimukset TIEH 2200050–07.) Niitä voidaan käyttää myös yksityisteiden siltojen rakentamiseen. Näiden tyyppisiltojen rakennepiirustuksina käytetään hyväksytyjä tyyppipiirustuksia tyyppistä riippuen joko sellaisenaan tai täydentämällä ne siltakohtaisiksi piirustuksiksi.

7.4 Kustannusarvio ja työselitys

Kustannusarvio laaditaan ainemenekkien ja vastaavien yksikköhintojen perusteella. Tässä voidaan soveltaa Liikenneviraston ohjeita Siltojen määräluettelo ja Sillan kustannusarvio.

Suunnitelmissa on sopivinta viitata InfraRYL -julkaisun osaan 3 Sillat ja rakennustekniset osat.

Jos katsotaan, etteivät nämä ohjeet riitä, laaditaan lisäksi siltakohtaiset laatuvaatimukset. Niissä esitetään sellaiset vaatimukset, jotka poikkeavat yleisistä laatuvaatimuksista tahi täydentävät niitä. Siltakohtaisten laatuvaatimusten sijasta voidaan laatia siltakohtainen työselitys.

Tavanomaisissa kohteissa siltakohtaisia laatuvaatimuksia ei yleensä laadita, jolloin laatuvaatimusasiat esitetään siltapiirustuksissa.

7.5 Suunnitelman kokoaminen ja hyväksyttäminen

Suunnitelmaan kuuluvat, tarkastetut, päivätyt ja allekirjoitetut asiakirjat kootaan viranomaiskäsitteilyä varten selkeästi jäsennellyksi kokonaisuudeksi yhteen kansioon.

Siltasuunnitelman alkuun tulee sisällysluettelo. Siinä mainitaan siltasuunnitelmaan kuuluvat asiakirjat ja piirustukset, liitteenä olevat piirustukset sekä sillan rakentamiseen vaikuttavat yksityistiesuunnitelman muiden osien piirustusten numerot.

Suunnitelma lähetetään ELY-keskukseen hyväksyttäväksi. ELY-keskus hankkii tarvittaessa Liikenneviraston silta-asiantuntijoiden lausunnon. Teknisen hyväksymisen jälkeen voidaan päättää avustuksen myöntämisestä.

8 Parantamishankkeen toteuttaminen

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen ja muun lainsäädännön säännökset parantamishankkeiden toteuttamisesta sekä Liikenneviraston asiasta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa hankkeen toteuttamisen valvonnan näihin säännöksiin ja ohjeisiin. Tiekunnan on noudatettava avustettavassa hankkeessa näitä säännöksiä ja ohjeita.

8.1 Yleistä

Tiekunta voi itse valita työn toteuttamistavan. Työ voidaan tehdä kokonaan tai osittain omana työnä tai teettää kokonais- tai osaurakalla. Avustuspäätöksen liitteenä tiekunta saa työn toteuttamiseen ja kilpailuttamiseen liittyvät ehdot ja ohjeet.

Tiekunnan on ilmoitettava ELY -keskukselle kirjallisesti 60 päivän kuluessa avustuspäätöksen saamisesta, ottaako se avustuksen vastaan. Ilmoitukseen on liitettävä pöytäkirja tai sen ote siitä tiekunnan kokouksesta, jossa asiasta on päätetty.

Tiekunnan on ilmoitettava ELY -keskukselle, jos tiekunnan päätös tehdyn valituksen takia muuttuu tai jos hankkeen toteutus ja valmistuminen valituksen käsittelyn takia viivästyy avustuspäätöksessä määrätystä valmistumisajankohdasta.

Tiekunta voi aloittaa työt lähetettyään avustuksen vastaanottoilmoituksen ELY -keskukselle. Avustuspäätöksessä nimetyille ELY-keskuksen valvojalle on esimerkiksi puhelimitse tai sähköpostilla hyvä ilmoittaa töiden tarkemmasta aloittamisajankohdasta.

Tiekunta voi antaa hankkeen toteuttamisen jonkun ulkopuolisen tahon (esimerkiksi metsäkeskus, metsänhoitoyhdistys, metsäpalveluyritys, tiepalveluyritys tai vastaava) tehtäväksi. Tämän on tiekunnan ohella noudatettava ELY-keskuksen päätöksessä annettuja työn toteuttamiseen ja kilpailuttamiseen liittyviä ehtoja ja ohjeita.

Avustus maksetaan avustuspäätöksen mukaisissa erissä. Avustuksen maksamiseen liittyviä asioita on käsitelty edellä luvussa 5.4.

8.2 Kilpailuttaminen

Tiekunta on hankintalain mukainen julkinen hankintayksikkö, jos valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön hankkeeseen myöntämän tuen määrä on yhteensä yli puolet hankinnan arvosta. Tiekunnan tulee tällöin hankinnoissaan ja urakoita teettäessään noudattaa hankintasäännöksiä.

Julkisista hankinnoista saa lisätietoja ja ohjeita osoitteesta www.hankinnat.fi.

Hankintalakia sovelletaan kansalliset kynnysarvot ja EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin. Nämä kynnysarvot ylittävät hankinnat täytyy kilpailuttaa hankintalain menettelysäännösten mukaisesti. Yksityisteillä kysymykseen tulevat käytännössä vain kansalliset kynnysarvot:

- tavara- ja palveluhankinnat 30 000 euroa (alv 0 %)
- rakennusurakat 150 000 euroa (alv 0 %)

Kansallisen kynnysarvon ylittävästä hankinnasta on tehtävä hankintailmoitus työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämään sähköiseen ilmoituskanavaan, HILMA:aan. Ilmoittaminen on maksutonta. HILMA:sta ja sen käyttämisestä saa lisätietoja osoitteesta www.hankintailmoitukset.fi.

Hankintaa ei saa jakaa eriin tai osittaa hankintalain soveltamisen välttämiseksi. Tämä ei kuitenkaan estä hankinnan jakamista eriin tapauksissa, joissa kunkin erän hankinta toteutetaan lain menettelytapojen mukaisesti.

Jos esimerkiksi urakan materiaalit ja työ hankintaan erikseen, molempien erien hankinnassa on kiinnitettävä huomiota kynnysarvojen ylittymiseen. Materiaalien hankinnassa noudatetaan tavarahankintojen kynnysarvoa ja rakennustyön hankinnassa rakennusurakan kynnysarvoa.

Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien vastaavien osien ennakoitu kokonaisarvo on otettava huomioon hankintasopimuksen ennakoitua arvoa laskettaessa. Jos osien yhteenlaskettu arvo ylittää hankintalain 15 §:ssä tarkoitetun kansallisen kynnysarvon (tai 16 §:ssä tarkoitetun EU-kynnysarvon), jokaisen osan hankinnassa on noudatettava kyseisen kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskevia säännöksiä.

Jos rakennusurakkaan kuuluvien osurakoiden yhteenlaskettu arvo on yli 150 000 euroa, on kaikki osurakat kilpailutettava lain säännösten mukaisesti edellyttäen siis, että tiekunta saa avustusta yli puolet hankinnan arvosta.

Tavarahankintojen osalta ennakoitun arvon laskennassa on otettava huomioon samanlaisten tavaroiden ennakoitu yhteisarvo. Samanlaisilla tavaroilla tarkoitetaan sellaisia tuoteryhmiä, jotka muodostavat luonnollisen hankintakokonaisuuden.

Jos tavarahankintojen yhteenlaskettu arvo on yli 30 000 euroa, on kaikki luonnollisen hankintakokonaisuuden muodostavat tavarahankinnat kilpailutettava lain säännösten mukaisesti edellyttäen siis, että tiekunta saa avustusta yli puolet hankinnan arvosta.

Esimerkiksi murskeet, rummut ja liikennemerkit eivät ole samanlaisia tavaroita eivätkä ne muodosta luonnollista hankintakokonaisuutta. Tällaisten alle 30 000 euron tavaroiden hankintaan ei tarvitse soveltaa hankintalain säännöksiä, vaikka niiden yhteissumma ylittäisi 30 000 euroa.

Kilpailuttaminen tapahtuu pääsääntöisesti rajoitettua tai avointa menettelyä käyttäen. Tiekuunta voi vapaasti valita näiden menettelytapojen välillä.

Jos hankinnan arvo ei ylitä kansallista kynnysarvoa, hankintalaki ei tule sovellettavaksi. Tiekuunta voi vapaasti valita urakan teettämistavan, mutta vapaamuotoinen kilpailuttaminen on tällöinkin kustannussäästösyistä suositeltavaa.

Yksityiskohtainen kilpailuttamisohje on liitteenä 3. Se on saatavissa ELY-keskusten internet-sivulta www.ely-keskus.fi.

8.3 Tarjouspyynnöt ja urakkasopimukset

Hankintoja tehtäessä ja urakalla teetettäessä on tiekunnan syytä hankinnan koosta riippumatta aina käyttää kirjallisia tarjouspyyntöjä ja sopimuksia.

Tarjouspyyntö voi olla vapaamuotoinen. Tarjouspyynnössä esitetään

- hankinnan tekninen määrittely riittävällä tarkkuudella
- maksuperusteet (yksikköhintaurakka, kokonaishintaurakka)
- maksuehdot ja mahdolliset vakuudet
- aikataulu
- tarjouksen jättämistapa ja -aika sekä voimassaolo
- tarjouskilpailun ratkaisuperusteet (pelkkä hinta tai hinnan ja laadun erilaiset yhdistelmät)

Tarjouspyyntöön liitetään hankkeen suunnitelmasta työselitys ja suoritepohjainen kustannusarvio ilman kustannustietoja.

Tarjoajalta voidaan edellyttää verovelka- ja eläkemaksutodistuksien liittämistä tarjoukseen. Tarjoajan arvontolisäverovelvollisuus ja rekisteröinti ennakkoperintärekestriin voidaan tarkastaa osoitteesta www.ytj.fi.

Urakassa tarjouspyyntönä voi käyttää Maarakennustöiden urakkasopimuslomaketta, jonka saa osoitteesta www.infrary.fi. Sivustolla on runsaasti myös muuta urakalla teettämiseen liittyvää ohjeistusta.

Tarjousten avaamisesta ja vertailusta tehdään pöytäkirja, johon merkitään saadut tarjoukset, tarjousten arviointi ja mahdollinen hylkääminen, tarjoajien mahdollinen sulkeminen tarjouskilpailusta sekä tarjousvertailu.

Tarjouskilpailun ratkaisu ja perusteet ilmoitetaan kaikille osallistuneille kirjallisella ilmoituksella. Jos kyseessä on hankintalain mukainen tarjouskilpailu, liitetään mukaan ohje muutoksenhausta markkinaoikeudessa, ks. liite 3 ja www.ely-keskus.fi

Hankintalain mukaisessa hankinnassa tarjouskilpailuun osallistuneilla on 14 päivän kuluessa hankintapäätöksen tiedoksisaannista mahdollisuus vaatia hankintaoikaisua ja/tai saattaa asia markkinaoikeuden ratkaistavaksi.

Hankintapäätös annetaan ensisijaisesti tiedoksi sähköpostilla, jolloin vastaanottajan katsotaan saavan tiedon päätöksestä sähköpostin lähettämispäivänä. Jos päätöksen sähköinen tiedoksianto ei ole mahdollinen, päätös voidaan edelleen antaa tiedoksi myös tavallisena kirjeenä. Tällöin vastaanottajan katsotaan saavan tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettamisestä.

Hankintasopimus tehdään tämän muutoksenhakuajan jälkeen voittaneen urakoitsijan tai tavarantoimittajan kanssa.

Maarakennusurakoissa noudatetaan yleensä Rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja, YSE 1998. Sopimusehdot saa RT -korttina Rakennustieto Oy:stä, www.rakennustieto.fi. Lisätietoa löytyy myös Kuntaliiton sivuilta, www.kuntaliitto.fi.

8.4 Valvonta

Tiekunta nimeää hankkeeseen urakoitsijasta riippumattoman oman työn työnjohtajan ja/tai urakan valvojan. Valvojan nimi ilmoitetaan ELY -keskukselle. Valvojan valintaan tiekunnan kannattaa kiinnittää huomiota. Pienemmissä hankkeissa valvojaksi voi riittää teknistä asiantuntemusta omaava hoitokunnan puheenjohtaja tai toimitsijamies. Suuremmissa hankkeissa tarvitaan parantamishankkeisiin perehtynyt ammattivalvoja.

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta (VNA 205/2009) koskee myös yksityistiehankkeita. Tiekuunnan on nimettävä pätevä turvallisuuskoordinaattori jokaiseen hankkeeseen, jossa toteuttajana toimii useampia yrityksiä. Yleensä turvallisuuskoordinaattoriksi nimetään hankkeen valvoja.

Turvallisuuskoordinaattoria ei siis hankkeen koosta ja hanketyypistä huolimatta nimitä hankkeisiin, jotka toteuttaa yksi yritys tai tiekunta itse.

Lisätietoja työturvallisuusasioista löytyy aluehallintovirastojen nettisivulta www.avi.fi.

Tiekunnan valvoja huolehtii siitä, että hanke toteutetaan asianmukaisesti ja hyvää rakentamistapaa noudattaen rakennuttajan eli tiekunnan edun mukaisesti. Valvoja toimii yhteistyössä urakoitsijan vastaavan työnjohtajan kanssa. Vastuu kilpailuttamisesta, urakoitsijan valinnasta sekä töiden toteuttamisesta ja yleensä hankkeen onnistumisesta on tiekunnalla ja sen valitsemalla valvojalla.

ELY-keskuksen valvonta hankkeen toteuttamisen aikana liittyy ainoastaan valtionavustuspäätöksen sekä hyväksytyyn suunnitelmaan ja kustannusarvion noudattamiseen.

8.4.1 Tiekuunnan valvojan tehtävät

Parantamishankkeen valvontaan kuuluvat seuraavat tehtävät. Kaikissa hankkeissa ei ole kaikkia esitettyjä valvontatehtäviä eikä listaus ole kaikenkattava. Osa tehtävistä on voitu urakkasopimuksessa sopia urakoitsijan vastuulle. Luetteloa voidaan kuitenkin käyttää tiekunnan sisäisessä päätöksenteossa ja mahdollisen valvontasopimuksen tekemisessä.

Yleistöimenpiteet

- työhön tarvittavien lupien ja asiantuntijalausuntojen (mm. kaapelinäytöt) varmistaminen
- suunnitelmien ja piirustusten tarkastaminen ja ylläpito
- tavarantoimittajien asennus- ja käyttöohjeiden noudattamisen varmistaminen
- sopimusasiakirjojen noudattamisen valvonta
- työmaakokousten ja viranomaiskatselmusten järjestäminen tarvittaessa
- erityistöiden valvojien ja urakoitsijoiden pätevyyksien varmistaminen

-
- työmaan ja sen ympäristön yleisen turvallisuuden ja työturvallisuuden seuranta (turvallisuuskoordinaattori tarvittaessa)
 - työmaan järjestyksen ja siisteyden seuranta
 - ympäristövaikutusten seuranta

Hankkeen edistymisen ja töiden laadun valvonta

- urakka-aikataulujen tarkastaminen ja aikataulujen noudattamisen valvonta
- työvaiheiden tekemisen oikean järjestyksen seuraaminen
- työmenetelmien seuraaminen ja hyvän rakentamistavan varmistaminen
- maa-ainesmateriaalien laadun varmistaminen
- määrien mittaaminen tai mittauttaminen
- muiden materiaalien ja tarvikkeiden tarkastaminen ja mahdollisten erityisvaatimusten varmistaminen
- piiloon jäävien rakenteiden tarkastaminen ennen peittämistä
- suunnitelmassa esitettyjen maaperäolosuhteiden todenmukaisuuden varmentaminen
- vakuuksien ja vakuutusten sopimuksenmukaisuuden varmistaminen
- lisä- ja muutostöiden tarjousten tarkastaminen
- työ- ja materiaalmäärien seuranta
- rakennuttajan vastuulla olevien hankintojen oikea-aikaisuuden varmistaminen
- laskujen oikeellisuuden tarkastaminen
- hankkeen vastaanottotarkastuksen järjestäminen

Dokumentointi

- työmaapäiväkirjan ja tarkastuspöytäkirjojen pitäminen
- tärkeiden rakennusvaiheiden valokuvaaminen
- työmaakokousten sihteerintehtävien hoitaminen
- arkistointi ja asiakirjojen luovuttaminen rakennuttajalle

8.5 Siltahankkeiden toteuttaminen

ELY-keskus antaa siltahankkeiden avustuspäätöksessään tarvittavat määräykset ja ohjeet töiden toteuttamiseksi. Työt on toteutettava Liikenneviraston urakointivaatimusten mukaisesti ja myös Liikenneviraston hyväksymiä urakoitsijoita kilpailuttaen ja käyttäen, jos hankkeeseen sisältyy 1. lk:n betonirakenteita, kantavia teräsrakenteita, liimapuupalkkeja tai muutoin vaativia rakenteita.

Muissa hankkeissa tiekunta voi tehdä työt tai osan niistä itse ja käyttää myös muita osaavia urakoitsijoita.

Työn asiantuntevan valvonnan järjestäminen on siltahankkeissa tärkeää. Useimmiten valvojana toimii teknisen koulutuksen saanut ja siltahankkeisiin perehtynyt, urakoitsijasta riippumaton ammattilainen.

Hankkeelle nimetyn ja hyväksytyin valvojan ja/tai mahdollisen turvallisuuskoordinaattorin lisäksi myös ELY-keskuksen nimeämä valvoja ja silta-asiantuntija seuraavat hankkeen toteuttamista mm. tarkastuskäynnin.

9 Erityiskohteiden käytön ja kunnossapidon avustaminen

Tässä luvussa käydään läpi yksityistielain ja -asetuksen säännökset yksityisteiden erityiskohteiden (yksityistielossit ja lautta-alukset, jäätiet, vuosittain purettavat sillat) käyttö- ja kunnossapitokustannuksien avustamisesta sekä Liikenneviraston asianta antamat tarkemmat ohjeet. ELY-keskus perustaa avustusasian käsittelyn näihin säännöksiin ja ohjeisiin. Tiekunnan on avustusasiassa noudatettava näitä säännöksiä ja ohjeita.

9.1 Yleistä

Yksityistiehen voi kuulua lauttapaikka, jossa vesistön ylitys tapahtuu lossilla tai lautta-aluksella. Lossin kulkua ohjataan rannalta rannalle ulottuvalla vaijerilla. Lautta-alus on vapaasti ohjattava. Lautta on yhteisnimitys losseille ja lautta-aluksille.

Valtionavustusta saavia lauttapaikkoja on parikymmentä. Lauttapaikkaa voidaan talvella täydentää tai korvata jäätiellä.

Myös muut kuin lauttapaikkaa korvaavat jäätiet voivat saada valtionavustusta. Jäätien pitää liittyä valtionavustuskelpoiseen yksityistiehen. Avustusta voidaan myöntää myös erilliselle, pelkästään jäätietä ylläpitävälle tiekunnalle. Avustettavia jääteitä, mukaan lukien lauttapaikkoja korvaavat jäätiet, on yhteensä kolmisenkymmentä.

Valtionavustusta saavia, jokien jäidenlähdön ja kevättulvien alta vuosittain purettavia siltoja on pari-kolme kappaletta.

Kaikki nämä erityiskohteet aiheuttavat tiekunnille niin merkittäviä kustannuksia, että niiden avustaminen on katsottu välttämättömäksi myös silloin, kuin teiden kunnossapitoa muutoin ei ole määrärahasyistä voitu avustaa.

Avustuksen haku- ja myöntämismenettely on sama kuin edellä luvussa 3 on esitetty. Hakemuslomakkeesta löytyy oma kohta näille erityiskohteille. Myös erityiskohteiden myönteinen avustuspäätös on voimassa toistaiseksi. Vain avustuksen maksatusta haetaan vuosittain.

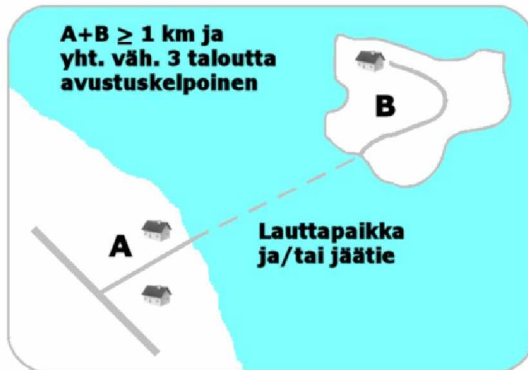
9.2 Lauttapaikan ja jäätien valtionavustuskelpoisuus

Lauttapaikan ja jäätien täytyy täyttää yksityistielain mukaiset valtionavustuskelpoisuusehdot:

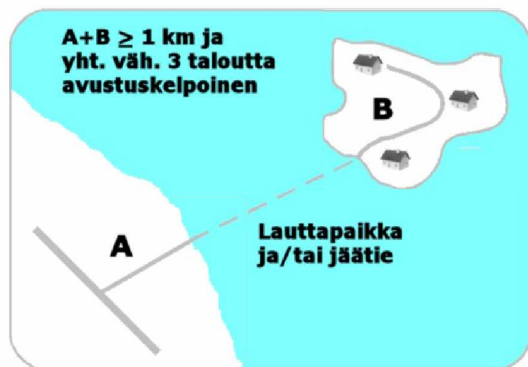
- sen on oltava autolla ajokelpoinen ja
- sen asioiden hoitamista varten on oltava perustettu tiekunta ja
- sillä on oltava paikkakunnalla huomattava liikenteellinen merkitys tai sen on oltava tarpeellinen pysyvän asutuksen pääsytienä vähintään yhden kilometrin matkalla ja sen vaikutuspiirissä on oltava vähintään kolme pysyvästi asuttua taloutta

Pysyvän asutuksen pääsyytiellä ei ole merkitystä, sijaitsevatko tie ja asutus kokonaan tai pääosin lautta- tai jäätiematkan takana esimerkiksi saarella. Pääasia on, että yhteispituus- ja talousvaatimus täyttyvät. Vesistön ylitysmatkaa ei huomioida.

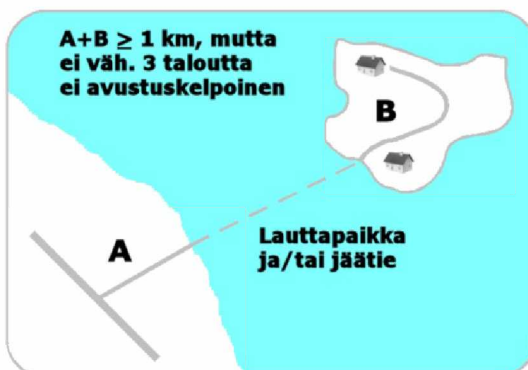
Esimerkkejä lauttapaikan ja/tai jäätien valtionavustuskelpoisuuden määrittelystä:

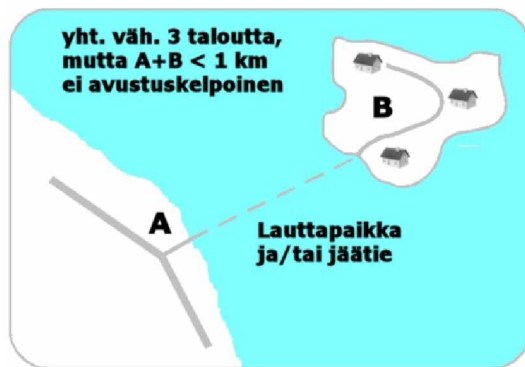
Kuva 16. Saarella on oltava pysyvää asutusta.

Kuva 17. Pysyvä asutus voi olla pelkästään saarella.

Kuva 18. Pysyvästi asuttuja talouksia on oltava yhteensä vähintään kolme.

Kuva 19. Käytettävän tiepituuden on oltava vähintään yksi kilometri. Lauttamatkan tai jäätien pituutta ei oteta huomioon.

Lauttapaikka tai jäätie voi olla valtionavustuskelpoinen huomattavan liikenteellisen merkityksen perusteella, vaikka pysyvän asutuksen pääsytien kriteerit, vähintään yksi kilometri ja vähintään kolme taloutta, eivät täytyisikään. Liikenteellinen merkitys arvioidaan samoin perustein kuin luvussa 2.2 on teiden osalta esitetty.

9.3 Avustuksen suuruus

Lauttapaikan ja myös lauttapaikkaa korvaavan jäätien sekä vuosittain purettavan sillan osalta avustuksen enimmäismäärä on 80 prosenttia ja muun jäätien osalta 65 prosenttia hyväksyttävistä todellisista käyttö- ja kunnossapitokustannuksista. Käytännössä avustukset on maksettu näiden enimmäisprosenttien mukaisesti.

9.4 Hyväksyttävät kustannukset

Lauttapaikkojen (lossit, lautat) avustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi hyväksytään seuraavat kohtuulliset kustannukset:

- kuljettajien palkat henkilösivukuluineen
- työterveyshuolto
- kuljettajien ammattitaidon ylläpitämiseen liittyvät lakisääteiset kurssit
- poltto- ja voiteluaineet
- lauttapaikan sähkökulut
- lauttapaikan puhelinkulut
- lautan vakuutukset
- lossin tai lautan vuokrat
- lossin tai lautan kunnossapitomenot
- laiturin ja muiden rakenteiden kunnossapito

Lauttapaikan kustannusten kohtuullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon vaikutusalueen asutuksen ja muiden toimintojen määrä sekä lauttapaikan palvelutaso. Keskimääräistä suuremmat kustannukset on tarvittaessa perusteltava.

Myös lauttapaikan aivan pienet parantamistyöt voidaan hyväksyä avustettavaksi kunnossapitotöinä. Vähänkin suuremmista parantamishankkeista on laadittava suunnit-

telma ja haettava hankkeeseen parantamisavustusta. Asia on ratkaistava tapauskohtaisesti.

Avustukseen oikeuttavia kustannuksia eivät ole:

- tiekunnan muut kuin lauttapaikkaan liittyvät kustannukset
- tiekunnan hallintomenot
- lainanhoitokulut
- ei-välttämättömien hankintojen kustannukset
- edustuskulut, tarjoilukulut, talkookustannukset talkoovakuutusta lukuun ottamatta

Avustus määräytyy lauttapaikan nettomenojen perusteella. Lauttapaikan tuloina otetaan huomioon

- käyttäjiltä perittävät ylitysmaksut
- tiekunnan saama polttoaineveron palautus
- Kelalta saatavat korvaukset
- korkotulot
- osinkotulot
- saadut lahjoitukset
- vakuutusmaksujen hyvitykset

Kunnanavustukset ja muut avustukset otetaan huomioon niin, etteivät avustukset yhteensä ylitä lauttapaikan hyväksyttäviä nettomenoja.

Jätteiden ja vuosittain purettavien siltojen osalta hyväksytään välittömät jäätien tekemiseen ja kunnossapitoon sekä purettavan sillan poistamiseen, varastointiin ja uudelleen-asennukseen liittyvät kustannukset.

Jos työ tehdään tieosakkaiden omana työnä tiemaksuja vastaan, syntyy tiekunnan kirjanpitoon tosite. Siitä on käytävä ilmi

- tieosakkaan nimi
- työn tekemisen päivämäärät
- tehdyn työn kuvaus
- työmäärä
- yksikköhinta (hyväksyttävään määrään saakka)
- yhteishinta
- mahdollinen arvonalisäveron osuus
- kuitattujen tiemaksujen määrä

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehdystä työstä on laadittava erillinen selvitys, jos työt halutaan hyväksyttää osana hankkeen kustannuksia. Työstä on pidettävä yksityiskohtaista tuntikirjanpitoa, josta käyvät ilmi

- työn tekemisen päivämäärät
- tehdyn työn kuvaus
- tekijän nimi
- kunkin tekijän työmäärä tunteina ja työn arvo euroina

Kunkin työntekijän pitää vahvistaa kirjanpito omalta osaltaan. Koko tuntikirjanpidon vahvistaa tiekunnan valitsema hankkeen vastuuhenkilö.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtävästä työstä täytyy tehdä arvio osana hankkeen kustannusarviota. Avustusta maksetaan enintään tehdyn arvion mukaiseen, hyväksytyyn määrään saakka.

Vastikkeetta hankkeen hyväksi tehtynä työnä hyväksytään tieosakkaan tekemä työ. Henkilötyön arvo on 10 euroa työntekijätunnilta. Jos työ tehdään käyttäen traktoria tai muuta vastaavaa työkonetta, työkonteen käyttämisen arvoksi luetaan henkilötyön lisäksi 20 euroa tunnilta, henkilötyö + konetyö on siis yhteensä 30 euroa tunnilta.

Hyväksyttäviin kustannuksiin ei voida sisällyttää

- koneesta riippumatta suurempia konekustannuksia kuin 20 euroa tunnilta
- moottori- tai raivaussahojen ja muiden pienkoneiden käyttöä
- kokouksiin tai neuvotteluihin osallistumista
- matkakuluja
- tarjoilukuluja
- hallintokuluja

Tieosakkaiden omaa työtä on myös tavanomainen talkootyö, josta ei synny avustuskelpoisia kustannuksia. Tällaisen talkootyön määrän seuraaminen on tiekunnan sisäinen asia.

Talkoovakuutuksesta aiheutuneet kustannukset voidaan hyväksyä.

9.5 Avustuksen maksaminen

Yksityistieasetuksen 14 §:n mukaan tiekunnan on toimitettava lauttapaikan, vuosittain purettavan sillan ja talvitien osalta ELY -keskukselle selvitys kunnossapitovuoden kustannuksista viimeistään seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

ELY -keskukselle toimitettavaan selvitysaineistoon kuuluvat tulo- ja menotositteet, tase, tuloslaskelma, kokouspöytäkirjat ja tilintarkastajien lausunto.

Lauttapaikkojen ylläpitoon ja vuosittain purettaviin siltoihin myönnettävistä valtionavustuksista voidaan maksaa yksityistiekunnille enakkona enintään 80 prosenttia edellisen vuoden toteutuneista kustannuksista lasketusta avustuksesta. Täysimääräiseen enakkomaksuun tiekunnalla ei ole automaattisesti oikeutta. ELY-keskus maksaa ennakkoa harkintansa mukaan. Ennakot maksetaan viimeistään kunnossapitovuoden toukokuussa.

Edellisen kunnossapitovuoden avustuksen loppuerä maksetaan myös toukokuussa. Avustus maksetaan täysinä euroina alaspäin lähimpään euroon pyöristettynä.

Seuraavassa taulukossa on esimerkki vuosittaisten kustannusvaihtelujen huomioon ottamisesta lauttapaikan ennakkojen maksamisessa:

Taulukko 1. Vuosittaisten kustannusvaihtelujen huomioon ottaminen lauttapaikan ennakkojen maksamisessa.

Vuosi	Kustannukset	Laskennallinen ennakko	Maksettava ennakko	Ed. vuoden loppuerä	Maksetaan toukokuussa
0	100
1	100	$0,8 \times 0,8 \times 100 = 64$	64
2	200	$0,8 \times 0,8 \times 100 = 64$	64	$0,8 \times 100 - 64 = 16$	$64 + 16 = 80$
3	150	$0,8 \times 0,8 \times 200 = 128$	64	$0,8 \times 200 - 64 = 96$	$64 + 96 = 160$
4	100	$0,8 \times 0,8 \times 150 = 96$	64	$0,8 \times 150 - 64 = 56$	$64 + 56 = 120$
jne	..	$0,8 \times 0,8 \times 100 = 64$	64	$0,8 \times 100 - 64 = 16$	$64 + 16 = 80$

Yksityistien nimi, numero ja kunta: 0								
TEHTÄVÄT TYÖT - selite	SIJAINTI TIELLÄ Paaluväli, plv	SUORITE- MÄÄRÄ	SUORITE- YKSIKKÖ <small>(h, kpl, m, jm, n m3rtr, m3itd, t)</small>	YKSIKKÖ- HINTA € <small>alv 0 %</small>	YKSIKKÖ- HINTA € <small>alv 23 %</small>	HINTA YHTEENSÄ € sis. alv	TEHDÄÄN OMANA TYÖNÄ (X)	HUOMAUTUKSIA
Suodatinkerrokset								
Jakavat kerrokset								
Kantavat kerrokset								
Kulutuserros								
Kaiteet								
Liikennemerkkit ja reunapaalut								
Muut rakenteet tai laitteet								
Tutkimukset ja mittaukset								
Suunnittelu								
Valvonta								
Muut kustannukset, mitkä								
Sillat, erillinen suunnitelma ja kustannusarvio								
Hankkeen kustannukset yhteensä, sis alv						0,00		

YKSITYISTIEN PARANTAMISHANKKEEN SUORITEPOHJAINEN KUSTANNUSARVIO								
Yksityistien nimi, numero ja kunta:		Savikulman yksityistie, T66, Mallila						
Hanke:	Kantavuuden parantaminen ja rumpujen uusiminen				Paaluvälit, plv:	0-3300		
Laatija:	Mimmi Murske, rkm				Tien (ajorata) leveys:	5,0 m		
Pvm:	15.8.2010							
TEHTÄVÄT TYÖT - selite	SIJAINTI TIELLÄ Paaluväli, plv	SUORITE- MÄÄRÄ	SUORITE- YKSIKKÖ <small>(h, kpl, m, jm, m3rtr, m3itd, t)</small>	YKSIKKÖ- HINTA € <small>alv 0 %</small>	YKSIKKÖ- HINTA € <small>alv 23 %</small>	HINTA YHTEENSÄ € <small>sis. alv</small>	TEHDÄÄN OMANA TYÖNÄ (X)	HUOMAUTUKSIA
Kasvillisuuden poisto - tienvarren raivaus	0-800, 1600-2100, 2800-3300	2 5	h h	30,00 10,00		60,00 50,00	X X	traktori + vesakko- leikkuri, jalkamies
Rakennusten ja rakenteiden poisto								
Pintamaan ja rakennekerrosten poisto								
Ojat - sivuojen kunnostus	200-800, 1500- 2100	2400	jm		2,00	4800,00		molemmin puolin maat ajetaan pois, ajo- matka 1,5 km
Rummut - muovi, T8, 2 kpl, ø 500mm, pit 8m - muovi, T8, 2 kpl, ø 500mm, pit 10m - teräs, C3, 1 kpl, ø 800 mm, pit 12,5m	1250, 2750 110, 3100 1550	16 20 12,5	m m m			2000,00 2500,00 1800,00		asennettuna asennettuna asennettuna
Maaleikkaukset								
Kallioleikkaukset - kallionkärjen louhinta	400	10	m3rtr		100,00	1000,00		levitys maastoon
Penkereet								
Suodatinkankaat - N3, leveys 5,0 m	0-800, 1600-2100, 2800-3300	9000	m2		1,00	9000,00		levitettyinä

Yksityistien nimi, numero ja kunta:		Savikulman yksityistie, T66, Mallila						
TEHTÄVÄT TYÖT - selite	SIJAINTI TIELLÄ Paaluväli, plv	SUORITE- MÄÄRÄ	SUORITE- YKSIKKÖ (h, kpl, m, jm, n m3rtr, m3itd, t)	YKSIKKÖ- HINTA € alv 0 %	YKSIKKÖ- HINTA € alv 23 %	HINTA YHTEENSÄ € sis. alv	TEHDÄÄN OMANA TYÖNÄ (X)	HUOMAUTUKSIA
Suodatinkerrokset								
Jakavat kerrokset - 0-55 mm soramurske - keskimäärin 200 mm	0-800, 1600-2100, 2800-3300	2700	m3itd		11,00	29700,00		ajettuna ja tiivistettynä
Kantavat kerrokset - 0-35 mm soramurske - keskimäärin 100 mm	0-800, 1600-2100, 2800-3300	1350	m3itd		11,50	15525,00		ajettuna ja tiivistettynä
Kulutuskerros - 0-16 mm soramurske - keskimäärin 50 mm	0-3300	1250	m3itd		12,50	15625,00		ajettuna ja tiivistettynä
Kaiteet								
Liikennemerkkit ja reunapaalut - reunapaalut valtaojarumpuun, 6 kpl - asennus	1550	6 2	kpl h	10,00	20,00	120,00 20,00	X	
Muut rakenteet tai laitteet								
Tutkimukset ja mittaukset - kantavuusmittaukset	0-800, 1600-2100, 2800-3300	40	kpl		15,00	600,00		
Suunnittelu - kokonaispalkkiosopimus, suunnittelu ja valvonta yhteensä Valvonta		1	kpl			5000,00		
Muut kustannukset, mitkä								
Sillat, erillinen suunnitelma ja kustannusarvio								
Hankkeen kustannukset yhteensä, sis alv					87800,00			

Yksityinen tiekunta urakan kilpailuttajana

1. Hankintasäännösten soveltaminen yksityiseen tiekuntaan

Hankintalaki astui voimaan 1.6.2007. Kaikista hankintalain soveltamispiiriin kuuluvista hankinnoista täytyy ilmoittaa julkisesti. Hankintalain muutos, jossa muutettiin mm. hankintalain soveltamiseen vaikuttavia kansallisia kynnysarvoja, astui voimaan 1.6.2010.

Yksityistä tiekuntaa pidetään julkisena hankintayksikkönä ja sen tulee urakoita teettäessään noudattaa hankintasäännöksiä, mikäli valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön kohteelle myöntämän tuen määrä on yhteensä yli puolet hankinnan arvosta.

Noudatettaviksi tulevat hankintasäännökset ovat:

- laki julkisista hankinnoista 348/2007 ja
- valtioneuvoston asetus julkisista hankinnoista 614/2007

Hankintalakia sovelletaan kansalliset kynnysarvot ja EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin, eli nämä kynnysarvot ylittävät hankinnat täytyy kilpailuttaa hankintalain menettelysäännösten mukaisesti.

Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat (ns. kansallinen hankinta)	Tavara- ja palveluhankinnat 30 000 euroa (alv 0 %) Rakennusurakat 150 000 euroa (alv 0 %)
EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat (ns. EU-hankinta)	Tavara- ja palveluhankinnat 193 000 euroa (alv 0 %) Rakennusurakat 4 845 000 euroa (alv 0 %)

Jos yksityistiekunta saa julkisyhteisöltä avustusta yli puolet hankinnan arvosta, mutta hankinnan arvo ei ylitä kansallista kynnysarvoa, hankintalaki ei tule sovellettavaksi. Tiekuunta voi vapaasti valita urakan teettämistavan, mutta vapaamuotoinen kilpailuttaminen on tällöinkin kustannussäästöyistä suositeltavaa.

Hankintaa ei saa jakaa eriin tai osittaa hankintalain soveltamisen välttämiseksi. Tämä ei kuitenkaan estä hankinnan jakamista eriin tapauksissa, joissa kunkin erän hankinta toteutetaan lain menettelytapojen mukaisesti. Jos esimerkiksi urakan materiaalit ja työ hankintaan erikseen, molempien erien hankinnassa on kiinnitettävä huomiota kynnysarvojen ylittymiseen. Materiaalien hankinnassa noudatetaan tavarahankintojen kynnysarvoa ja rakennustyön hankinnassa rakennusurakan kynnysarvoa. Tavarahankintojen kansallinen kynnysarvo on 30 000 euroa. Jos tiekuunta saa avustusta yli puolet hankinnan arvosta ja tiekunnan tekemän tavarahankinnan arvo on 30 000 euroa tai enemmän, tavarahankinta täytyy tehdä hankintalain menettelysäännösten mukaisesti.

Esimerkki 1: Jos tiekunnan urakan kokonaiskustannus on 85 000 euroa ja tiekunnalle myönnetään avustusta hankkeeseen 50 000 euroa, tiekuunta saa avustusta yli puolet

hankinnan arvosta. Jos tiekunta tekee tällaisessa hankkeessa 30 000 euron tavara-hankinnan, se täytyy tehdä hankintalain säännösten mukaisesti.

Esimerkki 2: Jos tiekunnan urakan kokonaiskustannus on 85 000 euroa ja tiekunnalle myönnetään avustusta 40 000 euroa, avustusta on myönnetty vähemmän kuin puolet hankinnan arvosta. Jos tiekunta tekee tällaisessa hankkeessa 30 000 euron materiaali-hankinnan, hankintalain menettelysäännöt eivät tule noudatettaviksi.

Hankintalaki säätelee kilpailuttamista eri tavalla riippuen siitä, onko kysymyksessä kansallinen vai EU-hankinta. Seuraavassa käsitellään vain kansallisia hankintoja, koska yksityistiekuntien hankinnat eivät käytännössä ylittäne EU-kynnysarvoja.

2. Kilpailuttaminen

Urakoita teetettäessä on sovellettava seuraavia yleisiä periaatteita:

- Hankinnat on pääsääntöisesti kilpailutettava. Kilpailuttamatta jättäminen voi tulla kysymykseen vain poikkeuksellisesti.
- Kaikkia kilpailuun osallistumaan halukkaita ja tarjouksen jättäneitä on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättömästi.

Kaikista hankintalain soveltamiseen piiriin kuuluvista hankinnoista on ilmoitettava julkisesti ja kilpailuttamisprosessi alkaa virallisesti hankintailmoituksen julkaisemisella. Kansallisistakin hankinnoista ilmoitetaan siis tekemällä hankintailmoitus työ- ja elinkeinoministeriön järjestämässä sähköisessä ilmoituspaikassa, ns. HILMAssa. HILMAN osoite on www.hankintailmoitukset.fi. Hankintailmoituksen tarkoituksena on tiedottaa tarjouskilpailusta avoimesti ja varmistaa todellisen kilpailun syntyminen.

Kilpailuttaminen tapahtuu pääsääntöisesti rajoitettua tai avointa menettelyä käyttäen. Tiekunta voi vapaasti valita näiden menettelytapojen välillä.

Rajoitettu menettely: Tarjouskilpailusta julkaistaan hankintailmoitus HILMAssa ja halukkaat tarjoajat ilmoittautuvat kilpailuun lähettämällä osallistumishakemuksen hankintailmoituksessa ilmoitettuun osoitteeseen. Tarjoajien on myös ilmoitettava kilpailuun yksityistiekunnan hankintailmoituksessa ilmoittamassa määräajassa päästääkseen mukaan kilpailuun. Hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen yksityistiekunta voi lähettää muistutuksen meneillään olevasta kilpailusta potentiaalisille tarjoajille ja muistuttaa heitä ilmoittautumisesta. Saatuaan osallistumishakemukset tiekunta arvioi ehdokkaiden soveltuvuuden hankintailmoituksessa esitettyjen perusteiden mukaisesti ja lähettää tarjouspyynnöt valituille ehdokkaille. Ainoastaan hankintayksikön valitsemat ehdokkaat voivat tehdä tarjouksen. Seuraavassa vaiheessa tiekunta vastaanottaa tarjoukset ja suorittaa tarjousten arvioinnin.

Avoin menettely: Tarjouskilpailusta julkaistaan hankintailmoitus HILMAssa. Kaikille halukkaille yrityksille toimitetaan tarjouspyynnöt ja kaikki voivat jättää tarjouksen. Avoimessa menettelyssä tiekunta voi myös lähettää tarjouspyynnön suoraan soveliaaksi arvioimilleen toimittajille. Tarjoajan soveltuvuuden arviointi tehdään tarjouksen sisääntulon yhteydessä ennen varsinaisen tarjouksen arviointia.

Molemmissa menettelyissä korostuu kilpailuttamisen kaksivaiheisuus: Ensimmäisessä vaiheessa tarkastetaan tarjoajien soveltuvuus ja toisessa vaiheessa arvioidaan tarjouksia ja valitaan kilpailun voittaja.

Tarjouspyynnön ja sen liitteiden sisältö:

- Urakan tekninen määrittely riittävällä tarkkuudella
- Maksuperusteet (yksikkö- vai kokonaishintaperusteinen urakka)
- Maksuehdot ja mahdolliset vakuudet
- Muut sopimusehdot
- Urakan aikataulu
- Kuinka pitkää voimassaoloaikaa tarjoukselta edellytetään
- Pyydettävä tarjoajaa liittämään tarjoukseensa verovelkatodistus ja todistus eläkemaksuvelvoitteiden täyttämistä
- Kerrottava, mihin (tarkka osoite) ja mihin mennessä (pvm ja kellonaika) tarjoukset tulee toimittaa perille ja millä merkinnällä tarjouskuori on varustettava. Tarjousten sisäänjättöaikaa määritettäessä on huolehdittava siitä, että tarjouslaskenta-aika on riittävä.
- Kerrottava, millä perusteella urakkaratkaisu tehdään. Käytännössä alhaisin hinta lienee tarkoituksenmukaisin ratkaisuperuste, vaikka muitakin ratkaisuperusteita on luvallista käyttää. Muina ratkaisuperusteina voivat tulla kysymykseen erilaiset laatukriteerit tietyin painoarvoin.

Verohallituksen ennakkoperintärekisterin paperiote on poistettu käytöstä. Ennakkoperintärekisteriin merkitsemisen voi tarkistaa internetistä yritystietojärjestelmän (YTJ) maksuttomasta julkisesta tietopalvelusta, osoitteesta www.ytj.fi. Rekisterimerkinnän voi lisäksi tarkistaa Verohallinnon palvelunumerosta 020 697 030.

3. Urakkaratkaisun tekeminen

Urakkatarjoukset avataan yhtäaikaaisesti avaamistilaisuudessa, josta laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirjaan kirjataan kaikki saapuneet tarjoukset ja niitä koskevat olennaiset tiedot.

Kaikkien hyväksytyiksi tulleiden yritysten tarjoukset arvioidaan tarjouspyynnössä kerrottuja perusteita noudattaen, minkä jälkeen tehdään tarjousvertailu ja ratkaisu voittajasta. Pöytäkirjaan kirjataan tarjousten arviointia, vertailua ja urakkaratkaisua koskevat olennaiset tiedot.

4. Urakkaratkaisusta ilmoittaminen

Tarjouskilpailun ratkaisusta on tehtävä kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Päätös lähetään kaikille kilpailuun osallistuneille ja siihen on liitettävä valitusosoitus markkinaoikeuteen ja oikaisuohje hankintayksikölle osoitettavaa hankintaoikaisua varten. Hankintaoikaisu tuli mahdolliseksi hankintalakia koskevan uudistuksen myötä, 1.6.2010 alkaen. Sekä hankintakilpailuun osallistuneilla yrityksillä kuin myös hankintayksiköllä itsellään on käytettävissä hankintaoikaisumenettely. Oikaisumenettely tarkoittaa sitä, että hankintayksikkö voi itse korjata jo tekemäänsä hankintamenettelyä koskevaa päätöstä tai keskeyttää hankintamenettelyn. Yrityksille oikaisumenettely on rinnakkainen menettely markkinaoikeuteen valittamisen kanssa. Asian käsittely markkinaoikeudessa ei estä hankintaoikaisun tekemistä tai käsittelemistä.

1.6.2010 uudistuneen hankintalain myötä hankintaa koskevat päätökset perusteluineen sekä valitusosoitus ja oikaisuohje annetaan ensisijaisesti tiedoksi sähköisesti (käytännössä sähköpostitse). Vastaanottajan katsotaan tällöin saavan tiedon päätöksestä sähköpostin lähettämispäivänä. Jos päätöksen sähköinen tiedoksianto ei

ole mahdollinen, päätös voidaan edelleen antaa tiedoksi myös tavallisena kirjeenä. Tällöin vastaanottajan katsotaan saavan tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä.

5. Hankintalainsäädäntöä koskeva neuvonta

Yksityistiekunnat voivat kääntyä hankintalain sisältöä ja soveltamista koskevissa kysymyksissä työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton perustaman julkisten hankintojen neuvontayksikön puoleen. Neuvonta on maksutonta. Neuvontayksikkö toivoo kysymyksiä lähetettävän ensisijaisesti sähköpostitse. Lisätietoja julkisten hankintojen neuvontayksiköstä saa työ- ja elinkeinoministeriön internet-sivuilta osoitteesta www.tem.fi.

Heidi Hillner-Huotari

Hakemusosoitus

Valituskielto

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvasta asiasta ei saa valittaa kuntalain (365/1995) tai hallintolainkäyttölain (586/1996) nojalla sillä perusteella, että päätös on julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) vastainen. Valituskielto perustuu julkisista hankinnoista annetun lain 102 §:ään.

Hankinta-asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Jos hankinnassa on menetelty julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, voi se, jota asia koskee tai muu laissa mainittu taho, saattaa asian hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi myös, jos hankinnassa on menetelty Euroopan yhteisön lainsäädännön tai Maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti.

Hakemuksen sisältö

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan nimi ja kotikunta. Jos hakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos hakemuksen laatija on joku muu henkilö, hakemuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset hakijalle voidaan toimittaa.

Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava

- hankinta-asia, jota hakemus koskee
- hakijan vaatimukset ja niiden perusteet

Hakemukseen on liitettävä

- päätös, jota vaaditaan muutettavaksi, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- ne asiakirjat, joihin hakija vetoaa vaatimuksensa tueksi
- valtakirja, mikäli käytetään asiamiestä
- todistus, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys hakemusajan alkamisesta

Hakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava hakemus.

Hakemusaika

Hakemus on tehtävä markkinaoikeuteen viimeistään 14. päivänä siitä lukien, kun hakija on saanut tiedoksi kirjallisen päätöksen asemaansa vaikuttavasta ratkaisusta tai tarjousmenettelyn ratkaisusta perusteluineen. Asiakirja katsotaan saaduksi tiedoksi, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua sen lähettämisestä.

Jos hakemusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulutai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeuteen ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Hankintasopimus ei estä hakemuksen käsittelyä.

Hakemuksen toimittaminen perille

Hakemus tulee toimittaa markkinaoikeuteen hakemusajan kuluessa ennen virka-ajan päättymistä. Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
PL 118, 00131 HELSINKI
Käyntiosoite: Erottajankatu 1-3
Puh. 010 364 3300
Fax: 010 364 3314
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Kustannukset

Markkinaoikeuden päätös on maksullinen.

Heidi Hillner-Huotari

Yksityistielain ja -asetuksen valtionavustuksia koskevat säännökset

Yksityistielaki 358/1962

13 LUKU

Tienpidon valtion- ja kunnanavustus (14.10.1977/728)

93 § (18.12.1995/1606)

Valtion varoista voidaan valtion talousarviossa olevien tähän tarkoitukseen osoitettujen määrärahojen rajoissa antaa vuosittain avustusta sellaisen autolla ajokelpoisen yksityisen tien kunnossapitoon ja parantamiseen, jota koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja

- 1) jolla on paikkakunnalla huomattava liikenteellinen merkitys; tai
- 2) joka on tarpeellinen pysyvän asutuksen pääsytienä vähintään yhden kilometrin matkalla ja jonka vaikutuspiirissä on vähintään kolme pysyvästi asuttua taloutta.

Valtionavustusta ei myönnetä tiekunnan tiehen kuuluvalle, pelkästään maa- tai metsätalouskäytössä olevalle taikka pelkästään vapaa-ajan asuntoihin johtavalle tien osalle eikä myöskään asema- tai rakennuskaava-alueella olevalle tielle tai tien osalle.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdan sekä 2 momentin estämättä valtion varoista voidaan antaa valtion vuosien 2009–2011 talousarvion määrärahojen rajoissa metsätalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi avustusta sellaisten teiden tai niiden osien parantamiseen, joilla katsotaan olevan puutavarakuljetusten kannalta huomattava merkitys. Perustellusta syystä avustusta voidaan myöntää myös uuden tien rakentamiseen, jos tiellä on puutavarakuljetusten ja muun liikenteen kannalta huomattava merkitys. Avustus myönnetään Tiehallinnon hyväksymien todellisten kustannusten perusteella, ja avustuksen enimmäismäärä on parantamishankkeissa 50 prosenttia ja tekemishankkeissa 30 prosenttia hankkeen hyväksytyistä kustannuksista. Hakijan on liitettävä avustushakemukseen tarvittaessa alueellisen metsäkeskuksen lausunto puutavarakuljetusten merkitystä koskevan edellytyksen täyttymisestä. (19.12.2008/989)

93 a § (18.12.1995/1606)

Edellä 93 §:n 1 momentissa tarkoitetun avustuksen enimmäismäärä on momentin 1 kohdassa mainitulla tiellä 75 prosenttia tien laskennallisista kunnossapitokustannuksista ja 2 kohdassa mainitulla tiellä 75 prosenttia tien sen osan laskennallisista kunnossapitokustannuksista, joka jää jäljelle, kun tien avustuskelpoisesta pituudesta vähennetään 100 metriä kutakin sen vaikutuspiirissä olevaa pysyvästi asuttua taloutta kohti. Laskennallisista kunnossapitokustannuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

Lauttapaikan ja vuosittain purettavan sillan osalta avustuksen enimmäismäärä on 80 prosenttia ja talvitien osalta 65 prosenttia hyväksyttävistä todellisista käyttö- ja kunnossapitokustannuksista.

Lauttapaikkojen ylläpitoon ja vuosittain purettaviin siltoihin myönnettävistä valtionavustuksista voidaan maksaa yksityistiekunnille enakkona enintään 80 prosenttia edellisen vuoden toteutuneista kustannuksista.

93 b § (18.12.1995/1606)

Jos tie tai sen osa olosuhteiden muuttumisen vuoksi ei enää täytä 93 §:n 1 momentissa säädettyjä avustuksen saamisen edellytyksiä, avustus lakkautetaan.

Asemakaava-alueella, lukuun ottamatta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 10 luvun mukaista ranta-asemakaavaa, olevalta tieltä tai sen osalta avustus lakkautetaan sen jälkeen, kun kunta on 3 §:n 3 momentin mukaisesti ottanut tienpidon hoitaakseen tai kun kaavan voimaantulosta on kulunut viisi vuotta. (5.2.1999/143)

95 § (18.12.1995/1606)

Kunta päättää sen varoista yksityisen tien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin yksityisen tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suoritettavaksi.

96 § (28.2.2003/185)

Jos valtio tai kunta tämän tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää sinä ajanjaksona, jota avustus koskee. Sama on voimassa tiestä, jonka kunnossapidosta kunta vastaa kustannuksellaan. Säännöllisen liikenteen harjoittamiseen tarvitaan tällöinkin tiekunnan tai tieosakkaiden lupa samoin kuin tien käyttämiseen sellaiseen toimintaan, joka selvästi lisää kunnossapitokustannuksia 80 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle, voidaan kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden tienkäyttö kieltää tai sitä rajoittaa.

Jos valtio tai kunta tämän tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien parantamisessa tai uuden tien rakentamisessa taikka tie on tehty kokonaan tai osaksi kunnan varoilla, on kymmenen vuoden ajan viimeisen avustuserän nostamisesta tai kunnan tekemän tietyön päättymisestä lukien noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään tien käyttämisestä muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan toimintaan tai liikenteeseen.

97 § (22.12.2009/1290)

Valtionavustuksen myöntämisestä ja lakkauttamisesta päättää toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tie tai suurin osa siitä on. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tehtävän hoitamisesta myös useamman kuin yhden keskuksen alueella.

97 a § (22.12.2009/1290)

Valtionavustukseen oikeutettujen yksityisteiden kunnossapitoa voidaan seurata Liikenneviraston valitsemien tarkkailuteiden avulla. Tarkkailutieksi valitun tien tiekunta on velvollinen antamaan Liikennevirastolle seurantaa varten tarvittavia tietoja.

98 a § (22.12.2009/1290)

Valitus toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valtionapua koskevaan päätökseen tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä tie tai suurin osa siitä sijaitsee. Tässä laissa tarkoitettuihin valtionapuihin sovelletaan muutoin, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

109 § (18.12.1995/1606)

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Valtioneuvoston asetus yksityisistä teistä 1267/2000

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä säädetään yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/1962) 109 §:n 1 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 1606/1995:

2 luku

Valtion osallistuminen tienpidon kustannuksiin

Tien kunnossapidon avustaminen

8 §

Yksityisellä tiellä on paikkakunnan liikenteessä huomattava merkitys, jos:

- 1) tietä käytetään yleisesti läpikulkuliikenteeseen; tai
- 2) tien varrella on palvelulaitoksia tai muita merkittävästi liikennettä aiheuttavia toimintoja.

Pysyvän asutuksen pääsytienä pidetään sen pääasiallista kulkuyhteyttä paikalliseen hallinto- tai palvelukeskukseen. Pysyvästi asuttuna taloutena pidetään asuntoa, jossa asutaan ympäri vuoden ja joka on väestötietolain (507/1993) väestötietojärjestelmään talletettu asuinpaikka.

9 § (22.12.2009/1245)

Hakemus valtionavustuksen saamiseksi yksityisen tien kunnossapitoon on jätettävä toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään elokuussa ennen sitä kalenterivuotta, jonka alusta avustusta haetaan. Hakemukseen on liitettävä pöytäkirjanote tiekunnan perustamistoimituksesta ja ajan tasalla oleva osakasluettelo sekä kartta tiestä ja sen vaikutusalueesta. Osakasluettelosta ja kartasta tulee käydä ilmi vaikutusalueen pysyvä asutus

10 § (22.12.2009/1245)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ratkaisee valtionavustushakemuksen ennen sen vuoden loppua, jona se on jätetty. Päätöksessä määrätään keskuksen mittauksen perusteella avustettava tiepituus ja tien kunnossapitoluokka tieosittain.

Erityisestä syystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä myös määräajan jälkeen jätetyn avustushakemuksen.

11 § (22.12.2009/1245)

Valtionavustuspäätös on voimassa toistaiseksi. Jos niissä olosuhteissa, joiden perusteella avustuspäätös on tehty, on tapahtunut merkittävä muutos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi muuttaa päätöstään.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia tulee vireille keskuksen aloitteesta, tiekunnalle on varattava ennen asian ratkaisemista tilaisuus tulla kuulluksi.

13 § (22.12.2009/1245)

Laskennallisia kunnossapitokustannuksia määritettäessä lähtökohtana käytettävät kunnossapidon kilometrikustannukset ovat vuoden 2002 kustannustasossa 910 euroa. Liikennevirasto tarkistaa nämä kustannukset vuosittain maarakennuskustannusindeksin muutoksen mukaisesti.

Kunnossapitoluokittain kilometrikustannukset määritetään 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten perusteella käyttäen seuraavia kertoimia:

Kunnossapitoluokka Kerroin

1	1,50
2	1,25
3	1,00
4	0,75

14 § (22.12.2009/1245)

Tiekunta toimittaa lauttapaikan, vuosittain purettavan sillan ja talvitien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle selvityksen kunnossapitovuoden kustannuksista viimeistään seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Erityisestä syystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä myös määräajan jälkeen jätetyn 1 momentissa mainitun selvityksen.

15 § (22.12.2009/1245)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo valtionavustusta saavien teiden kunnossapitoa vähintään kerran kolmessa vuodessa tiellä pidettävässä tarkastuksessa. Keskuksen on varattava tiekunnan edustajille tilaisuus osallistua tarkastukseen.

16 § (22.12.2009/1245)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maksaa valtionavustuksen tiekunnan ilmoittamalle pankkitilille mahdollisuuksien mukaan viimeistään kunnossapitovuoden joulukuussa. Lauttapaikkojen, purettavien siltojen ja talviteiden avustukset ja mahdolliset ennakot maksetaan kuitenkin viimeistään toukokuussa. Avustusprosentti määrätään maksamispäätöksessä. Avustus maksetaan täysinä euroina alaspäin lähimpään euroon pyöristettynä. Pienin maksettava avustus on 10 euroa.

17 § (22.12.2009/1245)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus laatii vuosittain 10 ja 11 §:n nojalla tehdyistä päätöksistä yhdistelmän sekä lähettää siitä otteen tiedoksi asianomaiselle kunnalle

Tien parantamisen avustaminen

18 §

Valtionavustusta tien parantamiseen voidaan harkinnan mukaan antaa yksityistielain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun tien, siihen kuuluvien alueiden sekä rakenteiden ja laitteiden, erityisesti siltojen, vaurioitumisesta johtuviin töihin, joiden ei voida katsoa kuuluvan yksityistielain 6 §:n 3 momentin mukaiseen tien kunnossapitoon.

Valtionavustusta tien parantamiseen on haettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta hyvissä ajoin ennen töiden aloittamista. Hakemukseen on liitettävä parantamistöiden suunnitelma ja kustannusarvio. (22.12.2009/1245)

Avustusprosentti, avustuksen maksuaikataulu sekä mahdolliset työn tekemiseen liittyvät ehdot määrätään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen avustuspäätöksessä. Avustusta ei makseta, ellei siihen ole erityistä syytä, sellaisten töiden osalta, jotka on tehty ilman keskuksen lupaa ennen keskuksen avustuspäätöstä. (22.12.2009/1245)

Avustamista koskevia muita säännöksiä

21 §

Tiekunta voi tehdä kunnan kanssa sopimuksen tienpidosta. Tällöin kunnasta on soveltuvin osin voimassa, mitä valtionavustuksen hakemisesta, maksamisesta ja muutoksenhausta tiekunnan osalta säädetään. Sopimuksesta riippumatta tiekunta on edelleen tienpitäjä.

Liik
enne
vira
sto

ISSN-L 1798-663X

ISSN 1798-6648

ISBN 978-952-255-047-7

www.liikennevirasto.fi